Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 50 | Łódź, Czwartek, 27 lutego 1930. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג כט שבט תר״צ | № 50

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

געשלעג צווישען דעפוטאטען

געוואלדיגער שטורם און סקאנדאלען אויף דער זיצונג פון מיליטערישער קאמיסיע

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די היינטיגע זיצונג פון דער מיליטער־קאמיסיע, וועלכע איז צוגעפאסט געווארען צום ערשטען מאל דורכ׳ן נייעם פארזיצענדען רעפ. פאיאנק, האט געהאט א זעהר שטורמישען פערלויף. ביים אנהויב פון דער זיצונג האט רעפ. בורדא פון דער רעוואלוציאנערער פראקציע אפגעגעבען אן ערקלערונג, אז רעפ. פאיאנק האט בשעת פערעפענטליכט א בעריכט פון דער מיליטער־קאמיסיע, דער בעריכט האט געהאט א פראוואקאטארישען און ליגנערישען כאראקטער, איבערדרעהענדיג די ווערטער, וועלכע זענען ארויסגעזאגט געווארען אין דער קאמיסיע אויף זיין אדרעס. ס׳האנדעלט זיך וועגען דעם, אז אויף איינע פון די זיצונגען האט רעפוטאט בורדא אנגעגריפען דעם רעפוטאט פאיאנק „פאסקווילאנט און לאבוז". רעפ. פאיאנק האט אויף דעם נישט רעאגירט און איבערגעדרעהט דעם בעריכט אין „ראבאטניק".

ווייטער האט רעפ. בורדא ערקלערט, אז די קאנדידאטור פון רעפ. פאיאנק אלס פארזיצענדער פון דער קאמיסיע איז נישט געשטעלט געווארען דורך זיין אייגענער ריכטונג, נאר דורך רעפ. טראמפטשינסקי פון די ענדעקעס און דעריבער האלט ער, אז די ענדעקעס ווילען אויסשפילען זייער פאליטיק דורך דעם פארזיצענדען און ווילען צוליב זייערע געהיימע פאליטישע צילען שאדען ברענגען דער מלוכה און דער ארמעע. דעריבער האלט רעפ. בורדא דעם רעפ. פאיאנק, אלס מענש, וואס שטעהט נידריגער אין כבוד פון א דורכשניטליכען בירגער און ס׳וואלט געווען נידריגער פון זיין כבוד צו ארבייטען מיט איהם צוזאמען אין פרעזידיום פון דער קאמיסיע און לעגט אוועק דעם אמט אלס סעקרעטאר פון דער קאמיסיע.

די ערקלערונג פון רעפ. בורדא איז אפגעגעבען געווארען אונטער אונאויפהערליכע געשרייען פון די קאמיסיע־מיטגלידער.

ווייטער רעדט רעפ. קאזלאווסקי פון ב.ב. וועלכער זאגט צו, אז רעפ. טראמפטשינסקי האט בעקומען פון קייזער וויל׳ן אנערקענונגס־אויסדרוקען פאר זיין לאקעאישען ארבייט.

רעפ. לאזארסקי (ב.ב.) שרייט צו רעפ. טראמפטשינסקי „איהר האט אונטערשטיצט די דייטשען".

רעפ. דאמבראווסקי (נ.ד.) שרייט צו לאזארסקין: „דורען". רעפ. לאזארסקי דערלאנגט דערויף דעם רעפ. דאמבראווסקי צוויי פעטש. ביי אנ׳אונגעהויערען טומעל זענען אין זאל, וואו די סיצונג איז פארגעקומען, אריינגעלאפען עטליכע רעפוטאטען און בערוהיגט די צוהיצטע געמיטער.

דאן איז פארגעקומען א הפסקה. נאכדעם איז די קאמיסיע ווייטער צוגעטרעטען צו דער טאג־ארדנונג.

אין נאמען פון ב.ב.־קלוב האט רעפ. סנאפטשינסקי אפגעגעבען פאלגענדע ערקלערונג: צוליב דעם, וואס דער פארזיצער פון דער מיליטער־קאמיסיע פאיאנק האט בשעת׳ן אריינגעטראגען א פארשלאג וועגען רעדוצירען די ארמעע אויף 60 טויזענד מענשען, קענען די מיטגלידער פון ב.ב. נישט אנטיילנעהמען אין די ארבייטען פון דער קאמיסיע.

עס ווערט נאך בעטראכט דער פארשלאג צו ענדערען די מיליטערישע שטראף־פראצעדור.

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די סקאנדאליעזע געשעהעניש אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער מיליטערישער קאמיסיע, האט געפינען א שטארקען אפקלאנג אין די סיים־קרייזען. די סקאנדאלען האבען איבערגעשטיגען אלע ביז־איצטיגע סקאנדאלען אין די קאמיסיעס און אפילו אין סיים.

מען רעדט שטארק, אז דאס איז א שטיקעל ארבייט פון דער סאנאציע, וועלכע וויל איצט אנהויבען א שארפע אפענסיווע אויפ׳ן סיים. מען שמועסט אויך, אז אויך אויף דער פריוואטגרי... סיים־זיצונג וועלען פארקומען סקאנדאלען, אזוי, אז מען שטעהט איצט ערב שטורמישע טעג אין סיים.

די סאנאציע האלט, דאס וועלען רעפ. פאיאנק אלס פארזיצער פון דער קאמיסיע, אלס א פראוואקאציע געגען מארשאל פילסודסקי, ווייל בעת די בודזשעט־דעבאטען פון קריגס־מיניסטעריום האט רעפ. פ. שארף אנגעגריפען דעם מארשאל פילסודסקי און דאס קריגס־מיניסטעריום.

רעפ. בורדא (רעוואלוציאנערע פראקציע) האט אויף דער זיצונג אנגעגריפען דעם פארזיצער פאיאנק. „פחדן, פאסקווילאנט, לאבוז, פראוואקאטאר און ל׳ראק".

דאס געשלעג האט אנגעהויבען רעפ. לאזארסקי, וועלכער האט דערלאנגט דעם רעפ. דאמבראווסקי א זעץ אין קאפ. דערויף האט דאמבראווסקי געענטפערט מיט צוויי פעטש דעם רעפ. לאזארסקי, דעריבער איז געווארען א אומבעשרייבליכער טומעל און רעפ. טראמפטשינסקי האט אויך געכאפט א שטול אויף וואס ער האט א... געכאפט א רעוואלווער, נאר באלד צוריקגעלייגט אין טאש אריין.

די טירען פון זיצונגס־זאל זענען באלד געווארען אויפגעריסען און עס זענען אהין אריינגעלאפען די סיים־וואך, וואושנעס און פיל רעפוטאטען, וועלכע האבען ליקווידירט דאס געשלעג.

נאך דער זיצונג האט אין די קולוארען רעפ. טראמפטשינסקי ערקלערט פאר זשורנאליסטען, אז זינט יאהר 1926 טראגט ער ביי זיך געווער און איז גרייט צו רעאגירען אין פאל מען וועט איהם בעליידיגען.

פונאנדערגעלאזען די קראנקען־קאסעס אהן רעכטליכע מאטיוון

רעזאלוציע פון דער בודזשעט־קאמיסיע ביים סיים

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער בודזשעט־קאמיסיע האט די סוב־קאמיסיע אפגעגעבען א בעריכט איבער דער טעטיגקייט פון ארבייטס־מיניסטער פריסטאר בנוגע די קראנקען־קאסעס.

די קאמיסיע האט אנגענומען א רעזאלוציע, אז מיניסטער פריסטאר האט נישט געהאט קיין רעכטליכע מאטיוון פונאנדערצולאזען די געוועזענע פערוואלטונגען פון די קראנקען קאסעס אין לאדז, ווארשא און לעמבערג.

ד״ר. טהאן לויבט דעם מיניסטער זאלעסקי

דעבאטען וועגען עקספאזע פון אויסערן־מיניסטער

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אויף דער זיצונג פון דער אויסערן־קאמיסיע איז דיסקוסירט געווארען די עקספאזע פון אויסערן־מיניסטער.

ד״ר טהאן (קאלא) האט ערקלערט, אז די יודישע קאלא איז צופרידען מיט דער ארבייט פון מיניסטער זאלעסקי, וועלכער האט די מלוכה געשטעלט אין א גוטער לאגע כלפי חוץ און ער ארבייט אויך לטובת יודען אויפ׳ן אינטערנאציאנאלען פארום.

רעפ. סאפינסקי האט שארף קריטיקירט דעם מיניסטער זאלעסקי.

א גרויסע ארבייטער־לויה

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז פארגעקומען די לויה פון פועל־ציוניסטישען טוער, ישראל ביין.

אין דער לויה האט זיך בעטייליגט א גרויסער ארבייטער־עולם.

פון לאדז איז געווען פערטרעטען א דעלעגאציע פרנס ציטרינאווסקי, מיטעצקי און רעטמ שאפירא. ביים קבר זענען געהאלטען געווארען רעדעס.

די געשעהענישען אין סיים דעם 31 אקטאבער

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויף היינט ראנע שטאג האט מארשאלעק דאשינסקי גערופען א זיצונג פון דער קאמיסיע אויסצופארשען די געשעהענישען אין סיים דעם 31־טען אקטאבער.

א פאליטיש „גלעזעל קאווע" ביים סענאט־מארשאלעק

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער סענאט־מארשאלעק שימאנסקי האט פערבעטען צו זיך אלע סענאטארען, א טייל מיניסטארען און מארשאלעק דאשינסקי.

ביי א גלעזעל קאווע איז געפיהרט געווארען א געמיטליכער פאליטישער שמועס.

5 יודען בעשולדיגט אין א מארד

ראוונע, 26 (יט״א טעלעגראפיש) אין דארף שענערלען האט פאליציי ארעסטירט 5 יודען, ווערענדיג בעשולדיגט אין ערמארדען דעם ארטיגען דאקטאר.

טיכטיגע
אינקאסענטען (קעס)
צו באלדיגער אינקאסא
ווערען געזוכט.
אפערטען אונטער „A. K. 4." אין אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט".
1527

יין כשר!
צוליב דער ערעפנונג פון דער נייער
וויין־ און מעהד־פאבריק
אלטער מארק 2
פערקויף איך אלס רעקלאמע א ¼ ליטער
גוטען ווייך נור 65 גר. מיט אכטונג
פירמע „פראגרעס"
2 אלטער מארק 2.
בעמ.: פאר סוחרים רעבאט.

Dr. med.
Edward Reicher
הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען
28 פאלודניאווא 28
נעמט אן פון 8–10 פרי און פון 12–2 נאכמ.
און פון 6–8 אוו. זונטאג פון 9–2 נאכמ.

Z intencji zaślubin
p. Aleksandra Rozina
z p. Tonią Opoczyńską
najserdeczniejsze życzenia składają
D. i B. Silberbergowie.

צו דער חתונה פון ה׳
אלעקסאנדער ראזין
מיט פרל. טאניא אפאטשינסקא
ווינשט גליק
פערלאג
„נייער פאלקסבלאט"

פויליש-דייטשער האנדעלס-אפמאך

שוועריקייטען צוליב די אינטריגעס פון א טשעכישען מאגנאט

בערלין, 26 (ספ. טעל.) אין מאמענט ווען די 5-יעהריגע אונטערהאנדלונגען וועגען דייטש-פוילישען האנדעלס-טראקטאט געפינען זיך שוין אין דער לעצטער סטאדיע און דאס אונטערשרייבען דעם טראקטאט וועט געוואַרט אין די נאָענטסטע טעג, איז ווידער אויפגעטויכט א נייע זעהר ערנסטע שטערונג. די דייטשע קוילען-אינדוסטריעלער האבען ווידער אויפגענומען א פיינדליכע שטעלונג בנוגע דער קוילען-פראגע, און זענען אריינגעקומען מיט א מעמאריאל צום רייכס-קאנצלער, פארלאמענט און מאסגעבענדע אינסטאנצען.

די הינטער-קוליסען ווייזען אז דער גאנצער ענין שטעלט זיך פאר אויף פאלגענדע אופן: ס'שטעלט זיך ארויס, אז די אלע רעקלאמירטע פאראינען, וועלכע האבען אויסגעארבייט דעם מעמאריאל, זענען אן עקספאנזיווער פון בעקאנטען טשעכישען קוילען-מאגנאט אינזשעניער פעטשעק, וועלכער האט 60 ביז 70 פראצ. אקציעס

די אפאזיציע פון פעטשעק'ן קעגען דעם קוילען-אימפארט פון פוילען איז נישט לטובת די דייטשע ווירטשאפטליכע אינטערעסען. ס'האנדעלט זיך דערין, אז פעטשעק האט פארלוירען א טייל פון זיין אונגארישע פעררינסטען. אזוי-ארום מאכט ער מענש שוועריקייטען ביים ענדגילטיגען שליסען דעם דייטש-פוילישען האנדעלס-טראקטאט.

די אויסזיכטען פון ליקווידאציע-אפמאך

צווישען פוילען און דייטשלאנד

בערלין, 26 (יט"א טעלעגראפיש). דאס ארבייטס-פראגראם פון פארלאמענט פאר די נעקסטע טעג, וואס איז פערבונדען מיטן יאנג-פלאן, און מיטן ליקווידאציע-אפמאך מיט פוילען, איז געווארען געענדערט אויף אזא אופן: ראנערשטאג וועט פארקומען אין דייטשען פאר לאמענט די צווייטע לעזונג פון די נעהעריגע געזעצע, וואס זענען פערבונדען מיט'ן האאגער אפמאך בנוגע דעם יאנג-פלאן. גלייכצייטיג וועט אין די קאמיסיעס פארקומען בעראטונגען איבערן ליקווידאציע-אפמאך מיט פוילען.

שבת וועט פארקומען די צווייטע לעזונג פון ליקווידאציע-אפמאך מיט פוילען און אין דער קורצער מעגליכער וואך — די דריטע לעזונג פון ביידע ענינים.

„בערלינער טאגעבלאט" שרייבט, אז די פראגע וועגען ליקווידאציע-אפמאך שטעהט איצט אפיציעל גינסטיגער ווי אין פאַריגער וואך.

פון לעזען די מינדערהייטס-פראגע

איז אפהענגיג דער שלום

בערלין, 26 (ספ. טעל.) דער היינטיגער „בערלינער טאגעבלאט" האט פערעפענטליכט א קארעספאנדענץ פון ווארשא.

דער ווארשאווער קארעספאנדענט שטעלט זיך אפ באריכות אויף די פראגען וועגען אגרער-רעפארם און נאציאנאלע מינדערהייטען אין פוילען. און מאדעלט זעהר שארף די טאקטיק פון דער פוילישער רעגירונג אין די דאזיגע פראגען.

צום סוף ווערט אין דער קארעספאנדענץ אנגעוויזען, אז פון לעזען די מינדערהייטען-פראגע בכלל, איז אפהענגיג דער וועלט-שלום און, אז די דייטשע רעגירונג דארף פארנעהמען שריט צו ווירקען אויף דער פעלקער-ליגע ענערגיש ענטגילטיג צו לעזען די מינדערהייטען-פראגע לטובת די נאציאנאלע מינדערהייטען.

יודען ענטשפרעכענד פערטרעטען אין פאלעסטינער פאליציי

ירושלים, 26 (י.ט.א. טעלעגראפיש) „דואר היום" איז מודיע פון חיפה, אז דער גענעראל-אינספעקטאר פון דער פאלעסטינער פאליציי האט אין א געשפרעך מיט פארשטעהער פון דער יודישער קהלה ערקלערט, אז די פאלעסטינער פאליציי איז געווארען רעארגאניזירט אויף פראפארציאנעלע יסודות. אין דער פאליציי ווערט שוין זיין פערטרעטען דער ענטשפרעכענדער פראצענט יודען.

א בעזונדערע יודישע פאליציי איז נישט געוואונשען. די יודישע פאליציאנטען דארפען קענען אראביש, ווייל די יודען זענען א מינדער-הייט.

אויסערגעוועהנליכער ציוני. קאנגרעס וועט נישט פארקומען

איבערגעריסען אונטערהאנדלונגען צווישען רעוויזיאניסטען און ציוני. עקזעקוטיווע

לאנדאן, 26 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די אונטערהאנדלונגען צווישען די רעוויזיאניסטען און ציוניסטישען עקזעקוטיווע, זענען איבערגעריסען געווארען.

די רעוויזיאניסטען האבען געפאדערט צו שאפען א אויסערגעוועהנליכען פאליטישען קאמיטעט און צו רופען א אויסערגעוועהנליכען קאנגרעס. דער עקזעקוטיוו האט די פארשלאגען אפגעווארפען, ווייל ער זעהט נישט איין די וויכטיגקייט פון אזא קאנגרעס, פערקעהרט, עס קאן נאך ברענגען שאדען.

א"י-פראגען אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, 26 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט דער דעפ. נאטאן, א ליבעראל, אינטערפעלירט דער רעגירונג איבער'ן טערמין פון דער כותל-מערבי-קאמיסיע אין הסכם מיט די בעשלוסען פון דער פעלקער-ליגע.

אונטערשטאטס-סעקרעטאר שילד'ס האט דערויף ערקלערט, אז די ענגלישע רעגירונג בעטראכט די פראגע וועגען צוזאמענשטעל פון דער קאמיסיע, קאמפעטענץ און טערמין. נאר פריהער דארף דאס אלץ בעשטעטיגט ווערען דורך דער פעלקער-ליגע.

אויף א צווייטער אינטערפעלאציע האט דער אונטערשטאטס-סעקרעטאר געענטפערט, אז 2 פראצעסען געגען יודען, וועלכע זענען פערמשפט צום טויט געווארען צום טויט, דארפען נאך בעטראכט ווערען דורכ'ן אפעלאציע-געריכט. דאגעגען זענען אויף 17 פראצעסען פון אראבער, וועלכע זענען פערמשפט געווארען צום טויט, בעשטעטיגט געווארען דורכ'ן אפעלאציע-געריכט.

די דאזיגע פראצעסען דארפען נאך בעטראכט ווערען דורכ'ן קרייז-געריכט אין לאנדאן.

דער הויף-קאמיסאר האט נאך נישט בעשטעטיגט און אויך נישט אנולירט קיין שום טויט-אורטייל.

סענאט פראטעסטירט געגען רעליגיעזע פערפאלגונגען אין רוסלאנד

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאט האבען די כאדעקעס אריינגעטראגען אן אנפראגע, פארוואס די רעגירונג רעאגירט נישט אויף די רעליגיעזע פערפאלגונגען אין רוסלאנד, בעזונדערס אויף דער קריסטליכער רעליגיע.

סענאטאר קערנער האט ערקלערט, אז ער קאן מסכים זיין אויף אזא פראטעסט, גאר מען זאל אויסשטרייכען: „בפרט קריסטליכע רעליגיע".

די כאדעקעס זענען דערויף איינגעגאנגען און אלע קלובען האבען זיך אונטערגעשריבען אויפ'ן פראטעסט.

רעפארמען אין אומזאץ-שטייער

ווארשא, 26. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די סוב-פינאנץ-קאמיסיע האט אנגענומען איינציגע אויסבעסערונגען צו די רעפארמען פון אומזאץ-שטייער:

1) בעפרייען פון אומזאץ-שטייער צייטונגען, וואס דרוקען זיך אין נישט קיין אייגענע דרוקעריען; 2) פערקלענערען ביז 1 פראצענט פאר קליין-אינדוסטריעלער און האנדווערקער פון 1. יאנואר 1931; 3) דעטייל-סוחרים, וואס פיהרען האנדעלס-ביכער — 1 פראצענט פון 1. אקטאבער ה. י.; 4) דעטייל-סוחרים אהן האנדעלס-ביכער — 1 פראצענט פון 1. אפריל 1931.

שטרענג בעשטראפט

א יודישען עמיגראנט פון פוילען אין דאנציג

דאנציג, (י.ט.א.) אין היגען קרייז-געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס פון דעם 30-יעהריגען הענדלער נתן באמבאלעוויטש פון וולאצלאוועק, וועלכער האט אין חודש נאוועמבער פ. י. אויס נקמה געגען זיין חבר, דעם 18-יעהריגען יוסף סטאנקעוויטש פון אלעקסאנדראוו, בעת דער לעצטער איז געשלאפען, אריינגעלעגט אין בעט אריין פאפיר, איינגעטינקט אין נאפט און דאס פאפיר אונטערגעצונדען פון וואס סטאנקעוויטש האט בעקומען בראנדוואונדען אויף די פיס.

דאס געריכט האט פערארטיילט באמבאלעוויטש'ען צו איין און א האלב יאהר טורמע.

מינסקער „אקטיאבר" בעשולדיגט אלע רבנים אין שפיאנאזש

מאסקווע, 26. (יט"א טעלעגראפיש) דער מינסקער „אקטיאבר" האט אפגעדרוקט אן ארטיקעל, אין וועלכען ער שרייבט, אז אלע רבנים זענען שפיאנען פון דער אויסלענדישער קאנטר-רעוואלוציע.

צוליב דעם זענען לעצטענס אין ווייסרוסלאנד פארמאכט געווארען פיל שוהלען.

אויף געהיימע אסיפות האבען די רבנים בעשלאסען זיך צו ווענדען נאך הילף קיין אויסלאנד.

Fałszerze

podrabiają tylko wartościowe i uznane powszechnie artykuły. Dlatego też podrabiane są tak często

tabletki Aspirin.

Dbając o swe zdrowie należy nabywać tabletki Aspirin tylko w oryginalnem opakowaniu „Bayer" po 6 albo 20 sztuk (w czworokątnem płaskiem pudełeczku tekturowem z czerwoną opaską).

Do nabycia we wszystkich aptekach.

אנ'אינטערוויו פון מארשאל פילסודסקי

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין די סאנאציע-קרייזען גיט מען איבער, אז די טעג וועט מארשאל פילסודסקי פערעפענטליכען אין דער פרעסע א אינטערוויו וועגען די געשעהענישען אין סיים און אין לאנד.

ארעסטירט דעם אמעריקאנער וויצע-קאנסול אין ווארשא

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער רעספאנדענט). אין צוזאמענהאנג מיט דער אפערע פון פאלשע וויזעס אין ווארשא, איז אין ניו-יארק ארעסטירט געווארען דער אמעריקאנער וויצע-קאנסול אין ווארשא הערי האל, וועלכער האט געוויילט אין ניו-יארק. ער ווערט בעשולדיגט אין בעטייליגען זיך אין די וויזע-אפערעס.

דער ארעסטירטער איז אנטיסעמיט און פלעגט אנטון די יודישע עמיגראנטען גרויסע צרות.

בונט אין ירושלים'ער תפיסה

ירושלים (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין דער צענטראלער תפיסה איז פארגעקומען א בונט פון די קאמוניסטישע ארעסטירטע צוליב דעם, וואס איינער פון די ארעסטירטע איז בעשטראפט געווארען פאר נישט אונטערווארפען זיך דעם טורמע-רעזשים.

די צובונטעוועטע האבען דעמאלירט די קאמערן, אויסגעהאקט די שויבען און נישט צוגעלאזען די טורמע וואך.

ערשט אין א שעה ארום איז צוריקגעשטעלט געווארען די ארדנונג.

דייטשער פראטעסט געגען סאוויעט. אויסערן-קאמיסאריאט אין בערלין

בערלין, 26 (ספ. טעל.) א היגע צייטונג טיילט מיט, אז דאס דייטשע אויסערן-מיניסטעריום האט אפגעגעבען א פראטעסט אין סאוויעטישען קאמיסאריאט פאר אויסערן-ענינים געגען דער אקציע פון דער סאוויעטישער האנדעלס-מיסיע אין בערלין.

בעת דער אויספארשונג געגען רומאניעוו שאף פון דער פאליטישער פאליציי טאבאקוו האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ער האט געארבייט אין פארשטענדיגונג מיט דער סאוויעטישער האנדעלס-מיסיע אין בערלין.

אפגעשטעלט די ראדאמער קהלה

ראדאם, 26. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) לויט א פעראָרדנונג פון ראדאמער סטאראסטע, איז די ראדאמער קהלה אפגעשטעלט געווארען אין איהר טעטיגקייט.

לאדזש 27 פעברואר 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדזש 27 פעברואר 1930

70,000 געוו. יוד. הענדלער אויף אוקראינע ווערען געהאלפען
דורך א נייער פעראָרדנונג פון דער סאוויעטישער רעגירונג

מאסקווע (י. ט. א.) זיבעציג טויזענד יודישע געוו. הענדלער אויף אוקראינע וועלען געהאלפען ווערען א דאנק דער נייער פעראָרדנונג פון דער אוקראינישער רעגירונג, אז מען מעג צונעמען געוועזענע יודישע קליינהענדלער אין לאנד־קאלעקטיוון און אין האנדווערקער־ארטעלען.

דער קארעספאנדענט פון י. ט. א. איז אפיציעל אינפארמירט געווארען וועגען די מיטלען, דורך וועלכע די אוקראינישע רעגירונג פראיעקטירט צו העלפען די געוו. יודישע הענדלער. אויף דעם גרונד פון אפיציעלער סטאטיסטיק קומט אויס, אז איבער גאנץ אוקראינע געפינען זיך 80,787 יודישע פאמיליעס, וואס האבען זיך בעשעפטיגט מיט האנדעל. 15 פראצענט פון זיי וועלען ווייטער פערעכענט ווערען אלס „נעפליים" דערפאר, ווייל זיי האבען א מאל געפיהרט גרויסע מסחרים. די איבעריגע אבער, וואס מאכען אויף קארגע זיבציג טויזענד פאמיליעס וועלען בעקומען אלע מעגליכקייטען זיך אנצושליסען אין האנדווערקער־ארטעלען און אין לאנד־קאלעקטיוון.

נישט געקוקט דערויף, וועט נאך אויף אוקראינע בלייבען א צאהל פון 251,320 יודען אין עלטער פון 15 ביז 30 יאהר, וואס זענען איינגאנצען ארבייטסלאז, צו זיי קומען נאך צו 121,560 יודישע האנדווערקער, וואס זייערע מלאכות טויגען שוין איצט נישט. די גרעסטע צאהל פון די דאזיגע יודען זענען אזעלכע, וואס האבען נישט קיין וואהל־רעכט. איצט אבער עפענען זיך פאר זיי געזעצליכע מעגליכקייטען אנצוקומען אויף ארבייט אין די ארטעלען, אויף ערד און אין פאבריקען.

די סאוויעטישע רעגירונג איז נישט זעהר אפטימיסטיש וועגען דער לאגע פון די יודישע פאמיליעס, וואס וואוינען אין די קליינע שטעטלעך [illegible] ערקלערט אפען, אז א גרויסע צאהל יודען וועלען מוזען אויסוואנדערן פון די שטעטלעך אין ווייטע מקומות. פאר די שטעטלעך גופא איז נישטא קיין שום האפנונג אויף בעסערע צייטען.

די סאוויעטישע רעגירונג האט דעריבער מודיע געווען, אז די וואס ווילען אויסוואנדערן קיין סיביר, אדער מאנגאליען, וועלען בעקומען אומזיסטע באהן־בילעטען, זיי וועלען דארט בעקומען פרייע ערד און מען וועט זיי פערזארגען אומזיסט מיט ברויט אויף א גאנץ יאהר צייט. זייערע קינדער וועלען האבען דאס רעכט שפעטער אנצוקומען אין סאוויעטישע אוניווערזיטעטען צוגלייך מיט קינדער פון ארבייטער.

דער סאוויעטישער ארבייטס־קאמיסאריאט האט איצט בעשטימט 400 פלעצער פאר יודישע יונגעלייט אין די באהן־שולען, כדי זיי זאלען זיך לערנען צו ווערען באהן־מאשיניסטען

שארפער אנגריף פון סאוויעטישע פרעסע
געגען ראבינער סטעפאן ווייז

מאסקווע, (י.ט.א.) די סאוויעטישע פרעסע אטאקירט אויף א שארפען אופן דעם ראבינער סטעפאן ווייז, פון ניו־יארק, דערפאר, וואס ער צוזאמען מיט די אמעריקאנער טוער פון דעם יודישען קאנגרעס, האבען צוגעשטעלט דעם פרעזידענט הובער א ביטע צו אינטערוועניירען געגען די רעליגיעזע פערפאלגונגען אין ראטען־רוסלאנד.

אויף אן אלגעמיינער פערזאמלונג פון מאסקווער אפיקורסים־פערבאנד איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע געגען דער אנטי־סאוויעטישער אקציע פון דעם פויפסט און פון די רבנים אין אמעריקא.

בייער קריזיס
פון דער פראנצויזישער רעגירונג

דער נייער פראנצויזישער קאבינעט פון שאָטאַן איז שוין ביי דער ערשטער דעקלאראציע אין פארלאמענט אומגעווארפן געווארען.

דער דאזיגער קאבינעט איז געקומען נאך דער רעגירונג פון אנדרע טארדיע, וועלכער האט זיך אויך נישט געשטיצט אויף קיין זיכערער מעהרהייט. טארדיע האט זיך געשטיצט אויף דער אלטער צענטער־רעכטער מעהרהייט פון פואנקארע, דאס איז א נישט נאטורעלע מעהרהייט, וועלכע האט זיך דאך געהאלטען צוויי און א האלב יאהר נאר דערפאר, ווייל מ'האט געדארפט ראטעווען די פינאנצען, מיט׳ן מאמענט ווען די פינאנצען זענען [illegible] געווארען האט זיך די בערעכטיגונג פאר דער „נאציאנאלער איינהייט" געענדיגט.

דעם פרעמיער טארדיע האט קיינער נישט פאראויסגעזאגט קיין לאנגדויערנדע רעגירונג. ס'איז פאר אלעמען געווען קלאר, נעהמענדיג אין באטראכט דעם איצטיגען צוזאמענשטעל פון פארלאמענט, אז נאך׳ן אפטרעטען פון פואנקארע, איז פראנקרייך אריינגעטרעטען אין א פעריאד פון קורצדויערנדע קאבינעטען און דער ראזיגער פעריאד וועט זיך לכל־הפחות דויערן ביז צו די נייע וואהלען, ד. ה. ביזן 1932 יאהר.

דערפאר מוז מען צוגעבען, אז טארדיע איז א גלענצענדער רעגירונגס־שעף, וועלכער האט אבער אין פערלויף פון 3 און א האלבען חודש, וואס ער האט רעגירט, נישט געהאט די מעגליכקייט זיך ארויסצווייזען, אז האט ער דערגרייכט דעם מאקסימום און אויך אין לאנדאן אויף דער [illegible] קאנפערענץ האט טארדיעס מיינונג געהאט א גאר באזונדערע באדייטונג.

די גרעסטע שוואכקייט פון טארדיעס קאבינעט איז געווען דער פאקט, וואס די ווירטשאפט פון פואנקארע און זיין פינאנץ־מיניסטער שעראן האט געבראכט עטליכע מיליארד רעזערוו־קאפיטאל אין די רעגירונגס־קאסעס. גאר גוטע פינאנצען זענען אין א פארלאמענטארער רעפובליק מאנכעס מאל נעפעהרליך, ווייל פון איין זייט מאכט די אפאזיציע די גרעסטע אנשטרענגונגען, אז זי זאל בוקומען צו דער מאכט און די רעזערוון אויסגעבען לויט איהר איינזעהען און פון דער צווייטער — צאהלט די בעפעלקערונג זעהר נישט גערן קיין שטייערן, ווייסענדיג, אז אין דער רעגירונגס־קאסע איז פערהאנדען געלד. די ראדיקאלען און סאציאליסטען האבען טאקע בעקעמפט טארדיע מיט דעם ארגומענט, צום ביודזשעט אויף׳ן יאהר 1930/31 האבען זיי אריינגעטראגען הונדערטער אויסבעסערונגען וועגען קלענער מאכען די שטייערן, ביים אפשטימען איינע פון די אויסבעסערונגען האט די רעגירונג בעקומען א מינדערהייט פון 5 שטימען און זיך אנגעזעגענט אין דעמיסיע.

דער פרעזידענט פון דער רעפובליק האט געטריי די פארלאמענטארע טראדיציעס, איבערגעגעבען די מיסיע פון שאפען א נייע רעגירונג דעם פרעזעס פון דער שטארקסטער אפאזיציאנעלער קלוב (ראדיקאלען) קאמיל שאטאן.

דער לעצטער האט זיין פאליטישע קאריערע ערשט געמאכט נאך׳ן קריג און ווערט גערעכענט אלס „יונגער" פאליטיקער. ער האט געשאפען א קאבינעט, וועלכער האט זיך געשטיצט אויף די גרופען פון אלטען לינקען קארטעל, דאס הייסט אויף די סאציאליסטען, (וועלכע האבען אבער נישט אנטיילגענומען אין דער רעגירונג, אבער געשטימט פאר איהם) אויף די ראדיקאלען און אויף די לינקע ראדיקאלען, וועלכע האבען זייט 3 יאהר צוזאמענגעארבייט מיט די רעכטע.

דער פרוב פון צוריק אויפבויען דעם לינקען קארטעל איז טאקע געווען א ריזיקאלישער, ווייל ביים בעסטען פאל האט שאטאן געקענט צונויפזאמלען נאר א צווייפעלהאפטע מעהרהייט. דאס האט מען באלד געזעהן, ווען דער נייער קאבינעט האט זיך צום ערשטען מאל רעפרעזענטירט פאר׳ן פארלאמענט.

שאטאן האט איבערגעלייענט די פראגראם־דעקלאראציע, אין וועלכער ער האט צווישען אנדערען ערקלערט, אז די נייע רעגירונג האלט פאר מעגליך און נויטווענדיג נישט בעריהרענדיג דאס ביודזשעט־גלייכגעוויכט, צו רעדוצירען עטליכע שטייערן, העכערען די עמעריטור און רענטעס פאר די געוועזענע אנטיילנעהמער אין דער מלחמה. דאן איז געשטעלט געווארען דער צוטרוי־וואטום פאר דער נייער רעגירונג, דער אמאליגער פרעמיער הערריא האט הייס אונטערשטיצט שאטאנס רעגירונג, ס'האט אבער גארנישט געהאלפען, נאך א נאמענטליכער אפשטימונג האט די רעגירונג בעקומען 277 שטימען, געגען דער רעגירונג האבען געשטימט 292 דעפוטאטען, און שאטאנס קאבינעט איז געפאלען נאך איידער ער האט איבערגענומען די געשעפטען פון לאנד.

פ. ב.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקה.

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעכט אויך [illegible]

זון לעבשיביצע, [illegible] 17 פון 10—11 און פון 8—[illegible]

די עקאנאמישע טראגעדיע
פון הונדערטער טויזענדער יודען אין פוילען

פון יעקב לעשטשינסקי

4.

(איבערגעדרוקט פון „פארווערטס" מיט דער ערלויבניש פון מחבר)

מיר לעבען אין א צייט פון רעגולירען און ארגאניזירען. ווען די רעגירונגען האבען א גרויסען איינפלוס אויפ׳ן עקאנאמישען לעבען, אין א צייט פון טרעסטען און סינדיקאטען, פון פלאן־ווירטשאפט און ציל־ווירטשאפט, און נישט מיר זענען אימשטאנד, נישט עס איז אונזער אינטערעס צו פרובען דרעהען דאס ראד פון דער געשיכטע אויף צוריק. מען מוז אויך געדענקען, אז די אלע מלוכות, וואס ליגען אין שכנות מיט רוסלאנד, מוזען איהר נאכטון, נישט צוליב זייער ליבע צו די באלשעוויסטישע אידעאלען, נאר ווייל זיי זענען עקאנאמיש געצוואונגען דערצו.

אט איז א ביישפיל, ווי דאס באלשעוויסטישע רוסלאנד צווינגט עקאנאמיש א שכנות'דיגע לאנד צו נאציאנאליזירען א צווייג פון דער אינדוסטריע. אין דעם לעצטען יאהר האט פוילען ארויסגעפיהרט געהילץ אויף ווייניגער מיט גאנצע 100 מיליאן זלאטעס, ווי אין יאהר 1928. פארוואס? ווייל רוסלאנד, וואס האט זיך גענייטיגט אין געלד און האט נישט געהאט קיין תבואה צו עקספארטירען, האט פערקויפט געהילץ אזוי ביליג, אז קיינער האט נישט געקאנט מיט איהר קאנקורירען. ספעציאליסטען האבען מיר געזאגט, אז סאוויעט־רוסלאנד האט גענומען נאר פאר׳ן אריבערשיקען מיט דער באהן און דעם ארבייטער־לוין, און פאר׳ן מאטעריאל האט זי גארנישט גערעכענט.

און עס איז א סברה, אז די דאזיגע קאנקורענץ פון סאוויעט־רוסלאנד האט געטריבען די פוילישע רעגירונג צום געדאנק איבערצוגעבען אין די אייגענע הענד די וואלד־אינדוסטריע. די פוילישע רעגירונג מוז נויטיג ווי דאס לעבען האבען געלד, און וועט מסתמא נאכטון דער רוסישער סאוויעט־רעגירונג און וועט פערקויפען פאר נידעריגע פרייזען איהרע וואלד־סחורות.

און מיר קענען קיין שום פראיבעל נישט האבען, אויב די פוילישע רעגירונג וויל אזוי ארגאניזירען דעם אויפקויף פון תבואה ביים פויער, אז די תבואה זאל נישט דורכגעהן צעהן הענד — דאס זענען אלץ יודישע הענד — נאר עס זאל גלייך פון פויער געהן אין מלוכה־סקלאדען און פון דארטען צום עקספארטירען קיין אויסלאנד. אויף אזא ארט וועט דער פויער בעקומען פאר זיין תבואה העכערע פרייזען, און מיר קאנען געגען דעם גארנישט האבען.

אבער מיר האבען אלע א רעכט צו פאדערען, אז די אנגעשטעלטע אין די מלוכה־סקלאדען און די רעגירונגס־בעאמטע פאר דעם צוועק זאלען זיין יודישע. פאקטיש בעקומט זיך אבער, אז יודען ווערען גארנישט צוגעלאזט, און די רעגירונג האלט נישט פאר נויטיג אפילו עפעס צו טון פאר די דאזיגע דעקלאסירטע פערארימטע מאסען, וואס זייער צאהל האלט אין איין וואקסען.

אין דער איצטיגער מלוכה, נישט נאר ביי די באלשעוויקעס, נאר אין אלע אייראפעאישע מלוכות, און בעזונדערס אין די ניי־אויפגעקומענע, ווי פוילען, ליטע, לעטלאנד און אנדערע, פערנעמען די בעאמטע א געוואלדיג גרויסען ארט. דער דאזיגער קלאס מענשען איז שטארק אויסגעוואקסען אומעטום און מאכט אויס א סך א גרעסערען פראצענט, ווי פאר דער מלחמה. צוזאמען מיט די מאסען אנגעשטעלטע און ארבייטער אין די מלוכה'שע און שטאטישע אונטערנעהמונגען בעקומט זיך א גאנץ גרויסער טייל פון דער בעפעלקערונג, וואס לעבט פון דער מלוכה און פון די שטאטישע אמטען.

אין רוסלאנד איז דער פראצענט יודען צווישען די בעאמטע שוין צו א גרויסער. דערפאר סטארעט זיך פוילען, אז יודען זאלען גאר איבגאנצען נישט פערנעמען קיין ארט אין אזעלכע קלאסען. און נישט נאר מען לאזט נישט צו קיין יודען אויף בעאמטען־שטעלעס, נאר אפילו ביי שווערער ארבייט אויף די אייזענבאהנען, אויף די טראמווייען, אין די מלוכה'שע אייזענבאהן־ווארשטאטען, אלס טרעגער אויף די באהנען, אלס גאסען רייניגער, אלס שווארץ־ארבייטער ביי פעריכטען וועגען, — אומעטום איז די זעלבע סיסטעם. דער יוד מוז זיין אפגעזונדערט. דער יוד מוז בלייבען אין זיין עקאנאמישער געטא. דער יוד קאן נישט צוגעלאזט ווערען צו ארבייט ביי דער מלוכה אדער ביי דער שטאט.

אט איז א קליינע סטאטיסטיק פון דער שטאט ווארשא. אין יאהר 1928 האבען געארבייט ביי די שטאטישע טראמווייען 4342 ארבייטער און אנגעשטעלטע, פון זיי נאר צוויי יודישע. פאר די דאזיגע צוויי יודישע ארבייטער האט די בונדישע פראקציע אין שטאט־ראט געקעמפט צוויי יאהר. אין יאהר 1929 זענען צוגענומען געווארען נייע 1500 ארבייטער און אנגעשטעלטע, און יודען קוים פיער! און דאס איז אין א צייט, ווען טויזענדער יודישע ארבייטער געהען ארום גאנצע יאהרען ליידיג און זענען גרייט צו טון די שווערסטע ארבייט, אבי ברויט צו פערדינען.

די אומפארשעהמטקייט פון דעם ווארשאווער אנטיסעמיטישען מאגיסטראט געהט אבער א סך ווייטער. אין דער וואסערלייטונג און קאנאליזאציע זענען געווען פארנומען אין יאהר 1928 1857 ארבייטער און אנגעשטעלטע, צווישען זיי א פאר צעהנדליג יודען. היינטיגעס יאהר האט מען צוגענומען העכער טויזענד נייע ארבייטער, און די עטליכע יודען האט מען ארויסגעווארפען! אויב מיר זאלען נישט רעכענען דעם יודישען שפיטאל, דעם יודישען מושב־זקנים און דאס יודישע פינדעל־הויז, האט דער שטאט־ראט בעשעפטיגט מעהר פון 20 טויזענד מענשען, און צווישען זיי ארום פופציג יודען — א פערטעל פראצענט! און יודען מאכען אויס אין ווארשא א גאנצע דריטעל פון דער בעפעלקערונג און טראגען אריין מעהר פון א העלפט פון אלע שטייערן!

און קומט צו שטייערן, האט מען אויפ׳ן יודען גאר קיין רחמנות נישט. מען רייסט פון טויט און פון לעבעדיג. היינטיגע וואך איז געווען אין ווארשא אזא פאל:

דער סעקוועסטראטאר איז געקומען צו א פרומער יודענע, אן אלמנה, מאהנען ביי איהר א שטייער פון זעקס גולדען, אזוי ווי זי האט נישט געהאט צו בעצאהלען די זעקס גולדען, האט ער ביי איהר צוגענומען דאס איבערבעט, וואס די אלמנה פערמאגט. די אלמנה איז ארויס אויפ׳ן הויף און האט זיך צוויינט. די שכנים, ארימע לייט, האבען צונויפגעזאמעלט צווישען זיך זעקס זלאטעס און האבען אויסגעקויפט דאס איבערבעט. אט אזוי מאהנט מען שטייערן ביי יודען!

אט ליגט פאר מיר א קאפיע פון א בקשה פון א יודישער קרעמערקע, ברכה פשעקופניק פון ביאלע, צו דער שטייער־קאמער אין לובלין. דאס איז א דאקומענט, וועלכען עס וואלט זעהר כדאי געווען צו ווייזען דעם פוילישען קאנסול אין וואשינגטאן, וועלכער האט זיך נישט לאנג דארט בעריהמט פאר א דעלעגאציע פון דער פויליש־יודישער פעדעראציע, אז די יודען לעבען זיך אין פוילען ממש ווי אין גן־עדן.

ברכה פשעקופניק שרייבט, אז מען מאהנט ביי איה׳ פערשידענע שטייערן ביז 200 זלאטעס. דער סעקוועסטראטאר האט ביי איהר אין קראם צוגענומען: 4 קילאגראם רייז, 4 קילאגראם פאסאליעס, 5 קילאגראם גרויפען, 2 קילאגראם צוקער און 50 פלעצלעך ליים. די גאנצע בעטרעפט א ביסעל מעהר פון 13 זלאטעס, און מאהנען מאהנט מען ביי איהר שטייער 200 זל!

דאָס לאָדזשער לעבען

דאָנערשטאג 27 פעברואר
כט שבט תר"צ
זון-אויפגאנג 6 32
זון-אונטערגאנג 5.08

לאדז אין איצטיגען הינערפלעט

„א. ב. צ.” שילדערט די איצטיגע טרויעריגע לאגע, ווען מ׳לעבט, מ׳שטיינסגעזאגט, אהן געלד און פאר פרעמד געלד...

אין נעכטיגען „א. ב. צ.” איז אפגעדרוקט געווארען א׳ארטיקעל וועגען לאדז. מיר נעמען ארויס פונ׳ם ארטיקעל איניגע שטעלען זעהר כאראקטעריסטישע:

„דער פרייסישער זין פאר ארגאניזאציע די יודישע סאהרישע געניקטקייט און דער פוילישער בויער וואס איז פערוואנדעלט געווארען אין א פאבריקס־ארבייטער, אלע דריי צוזאמען האבען פון יאהר צו יאהר פערגרעסערט דעם טעקסטיל־עלדאראדא פון דער היסטארישער קאטאקליזם האט איהם נישט אויפגעטרייסעלט.

„צום דריטען מאל אין פערלויף פון א קורצער צייט לעבט איצט לאדז איבער א שווערען קריזיס, א פרעמדער, וואס יועט איצט בעזוכען לאדז, וועט נישט בעמערקען די סימפטאמען פון דער געפעהרליכער קראנקהייט. די גאסען זענען איבערפולט, דאס זעלבע — די טעאטערען און קינאס, די פעטריקאווער גאס — פול מיט שפאצירענדע, צווישען זיי זעהר פיל פרויען פרעכטיג געקליידעט, אויסגעפוצט לויט דער לעצטער מאדע. די שאפען דעם איינדרוק פון א פולשטענדיג נארמאלען לעבען.

„אבער דאס איז א סוד נאר פאר נישט־אנגעווייטע.

„דער לאדזשער בירגער קען עסען, טרינקען, אנטוהן זיך ווילען זיך אהן געלד, ריכטיגער — פאר פרעמד געלד, אויף קרעדיט, אזא סיסטעם האלט זיך א האנק דעם, וואס ער יוערט אנגעווענדעט אין די געגענזייטיגע בעציהונגען פון דער נאנצער געזעלשאפט. יעדער לאדזשער בע׳עוולהט און יוערט בע׳עוולה׳ט, און אלע אונטערליגען זיי דעם ארטיגען אריגינעלען בעגריף פון גערעכטיגקייט.

„נאך מעהר שווער איז זיך פונאנדערצוקלויבען אין דער לאגע אויף די פארשטעט. מ׳דארף זיך פארשטעלען טויזענדער ארבייטער, וואס געהען אין די בעשטימטע שעה אין די פאבריקען, ארער קעהרען זיך אום אהיים; ווען ס׳געהט ארויף דער ראדער צופלום און אפלום בעהערשט די פארשטעט עפעס א אינטאנזיגקייט, און מ׳דארף זיך שטארק פערטיפען, כדי צו דערגרייכען איהר קראנקען מקור.

„מאסען אונטעטיגע מענער און פרויען, אפט שלאפענדיגע אפאטישע, וועלטערעמפינדליכע שטעהען אין די טויערען שלעפען זיך אום אבער די הינטער געסלעך... צווישען זיי דרעהען זיך ארום קינדער, קינדער פון גאס, דערוואקסענע מענשען. אונאפהענגיג פון זייער עלטער. זייערע געזיכטער, זייערע קערפערלעך — דאס זענען דער בעסטער פאראמעטער, און די בעסטע בעשטעטיגונג דערויף וואלט געקענט זיין די ערפאהרונג פון די קראנקען־קאסע־דאקטוירים, לייטער און לעהרער פון די פאלקס שולען, ריכטער און אפעקונעם פונ׳ם געריכט פאר מינדעריעהריגע. און לאדז איז איצט שלעכט, וואס שלעכט הייסט”...

א דעלעגאציע אין מאגיסטראט

קאנפערירט וועגען די צוקונפטיגע סעזאן־ארבייטען

(2) א דעלעגאציע פון סעזאן־ארבייטער, וועלכע זענען פאראייניגט אין די פאראיינען אויף גאראסקא 44 און גלובנע 31 האבען זיך געווענדעט אין מאגיסטראט, וואו עס האט זיי אויפגענומען, אין פערטרעטונג פון דעם קראנקען פרעזידענט, וויצע־פרעזידענט ראדאלסקי.

וויצע־פרעזידענט ראפאלסקי האט אפגערעדט מיט דער דעלעגאציע א קאנפערענץ אויף וועלכער עס זענען בעהאנדעלט געווארען די פראגען וועגען די קינפטיגע סעזאן־ארבייטער, וועגען די צאהל טעג, וואס די סעזאן־ארבייטער וועלען זיין בעשעפטיגט וועגען דעם אופן פון אנגעהמען ארבייטער א. ד. גל. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז מיט דעם ענין אנגעהמען ארבייטער אויף סעזאן־ארבייטען וועט זיך הייריאהר בעשעפטיגען דער מלוכה׳שער ארבייטס־פערמיטלונגס־אמט; דער ארט סעזאן־ארבייטען און די צאהל ארבייטס־טעג זענען אנבעלאנגט אין דעם פינאנציעלען צושטאנד פון דער מאגיסטראטישער קאסע. די סעזאן־ארבייטען זאלען זיך אנהויבען אין אנהויב אפריל.

פער׳משפט א באנקראטניק — א שווינדלער

אפגעשטעלט אויף א יאהר צייט אין זיין טעטיגקייט

(2) 8 לאדזשער סוחרים האבען מיטגעטיילט אין אויספארשונגס־אמט, אז א געוויסער משה קארמאזין האט ביי זיי איינגעקויפט סחורה אויף 150 טויזענד זל. ער האט זיך פארגעשטעלט אלס פערטרעטער פון דער בעקאנטער כאלודער פירמע „האלבערג און קאטשמארעק” אין מארן און האט פאר די סחורה געצאלט מיט וועקסלען איניגע און קונדישע וועלכע זענען אלע שפעטער פראטעסטירט געווארען. קארמאזין האט זיך בעזעצט אין דאנציג. קארמאזין האט מען ארעסטירט און געבראכט קיין לאדז. בעת דער אויספארשונג זענען אויך צוגעצויגען געווארען י. מילשטיין, מ. סאמוטקע, ר. שמולעוויטש, ש. בליבוים און י. מינץ, וועלכע האבען פאר איהם אויסגעשטעלט נובה־וועקסלען.

די סחורה ביי קארמאזין פלעגט אפנעהמען חיים בורלאווסקי.

דעם 28. אקטאבער איז קארמאזין ערקלערט געווארען פאר באנקראט. ער האט רעגולירט מיט איניגע קרעדיטארען, וועלכע האבען בעקומען 12 מיט א האלב פראצ.

נעכטען איז דער פראצעס פארגעקומען אין קרייז־געריכט. קארמאזין האט זיך פערטיידיגט, אז ער האנדעלט 8 יאהר. ווען זיינע קונים אין פאמערען און פוזען האבען איהם נישט בעצאהלט, איז ער ענטלאפען קיין דאנציג און געוואלט דארט פערקויפען די סחורה, וואס ער האט נאך געהאט, און שפעטער בעצאהלען זיינע קרעדיטארען, א ריזה ברייף, וואס מ׳האט ביי איהם געפונען פון זיין פרוי האבען אבער בעוויזען, אז די זאך שטעלט זיך פאר גאנץ אנדערש. קארמאזין איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר תפיסה, אלע איבריגע זענען בעפרייט געווארען.

דעם טרעגער איז שווער אריבערצוטראגן

דאס ווייב זיינס זאגט, אז ער איז ממש אונערטרעגליך

אויף פעטריקאווער גאס צווישען ציגעל־גאס און פאלודניאווא געהט ארום מיט א שטריק אויפ׳ן אקסעל א יודישער טרעגער, א געוויסער ארדינאנס. קיין פערדינער איז ער נישט קיין גרויסער, און א פערמעגען האט ער א קנאפען, דערפאר אבער פערמאגט ער א נאמען, אז ווער ס׳האט איהם אמאל געקענט טרייסעלט זיך פון איהם אפ, און ווער ס׳האט מיט איהם צו טון אינמאל, פערזאגט א צענטען, אז ער זאל מיט איהם קיין עסקים נישט האבען.

וואוינט זיך דער האזיגער יוד אויף בושעווינער 80, וואו ער האט א פרוי. ער בעט אנדרעלט זי, די דאזיגע פרוי, ווי א טיראן: נישט ער גיט איהר אויף חיונה, נישט ער בעגעהט זיך מיט איהר, ווי א מענש. האט די פרוי איהר טרייען „שפאן” גערופען צום בייד אין קהלה, לאזט ער זיך אויס נון איהר — ער וואלט נישט, זאגט ער פון קיין ראפינאט.

האט זיך די פרוי געווענדעט אין פעראיין, אפשר וועלען זי יערארט קענען אויף איהם ווירקען, אז ער זאל זיך מענשליך מיט איהר בעגעהען. שטעלט זיך ארויס, אז דער תכשיט איז טאקע אמאל געווען א מיטגליד אין פעראיין, אבער פאר זיין שעהן אויפפיהרען זיך איז ער פון דארט אויסגעשלאסען געווארען.

א. איז א זוהן פון א רייכען באלעבאטישען יונג אין אלעקסאנדער. מיט א צייט צוריק האט ער זיך בעקענט מיט א קריסטין און האט מיט איהר געלעבט א צייט. דער פאטער האט דעם זוהן דאן ארויסגעטריבען פון שטוב, האט ער זיך א געוויסע צייט ארומגעבלאנקעט, ביז ער האט צוגעזאגט צו זיין גוט און פרום. אבער ער טראקטירט איהר אונמענשליך: שלאגט זי מכות רצח, גיט נישט אויף חיונה, און די פרוי ווייסט גאר נישט, מיט וואס נאר א מיטלען מ׳קען אויף איהם ווירקען. דערציילען מיר דער וועלט, וואס א מענש ער איז אפשר וועט ער זיך פערשעמען און וועט אנהויבען בעסער צו בעהאנדלען זיין פרוי.

די קאנטראלע אין בעקערייען

די קעלער־בעקערייען וועלען מוזען ליקווידירט ווערען

(מ) דעם 25. ה. חד האט די קאמיסיע צו פארשען דאס ברויט־אויסבאקען אנגעהויבען איהר אקציע צו קאנטראלירען די בעקערייען. די קאמיסיע האט שוין בעזוכט א רייה בעקערייען און געלענגט א בעזונדערע אכט אויף די בעקערייען, וועלכע געפינען זיך אין די קעלערס.

אין אלגעמיין האט די קאמיסיע פעסטגעשטעלט נישט קיין שלעכטע סאניטארען צושטאנד אין די בעקערייען. נאר די קעלער־בעקערייען ענטשפרעכען נישט די לאקאל־פארשריפטען פונ׳ם אינערן־מיניסטעריום וועגען אויפזיכט איבער דעם אויסבאקען פון ברויט. די קעלער־בעקערייען וועלען מוזען ביז דעם, ליקווידירט ווערען.

אין די בעקערייען פון ט. ביערנאצקי (זגערזשער 77) און ל. גושעס (אלעקסאנדראווסקא 15) איז דאס אויסבאקען פארגעקומען אין אנטי־סאניטארע בעדינגונגען — זענען די אינהאבער פון די דאזיגע בעקערייען צוגעצויגען געווארען צו פערראנטווארטליכקייט.

זשאנדרצעס וועלען זיך ווייטער קאנען שטעלען אין געריכט אין נאמען פון די הויז־ווירטען

(2) ווי מיר האבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, איז ענטשטאנען א שארפער קאנפליקט צווישען די אינהאבער פון הייזער מיט די יורידישע קרייזען צוליב דעם, וואס מען דערלאזט נישט צו שטעלען זיך אין געריכט די זשאנדרצעס און אדמיניסטראטארען אין נאמען פון די הויזווירטען.

וועגען דעם ענין האט דער פעראיין פון אדמיניסטראטארען און זשאנדצעס עטליכע מאל ארויסגעשיקט דעלעגאציעס צו דער ענטשפרעכענדער מאכט אין ווארשא. א תוך דעם האט דער פעראיין אנגעקלאגט די דאזיגע פעראָרדנונג פון דעם פרעזעס פון לאדזשער קרייז־געריכט אין העכסטען געריכט.

מיט א פאר טאג צוריק איז די פראגע אין העכסטען געריכט בעהאנדעלט געווארען און עס איז אנערקענט געווארען די שטעלונג פונ׳ם פעראיין פון זשאנדצעס און אדמיניסטראטארען אין דער פראגע. עס בלייבט אלזא ווי פריהער: די זשאנדצעס און אדמיגיסטראטארען וועלען זיך קענען שטעלען צום געריכט אין פערטרעטונג פון די הויזווירטען.

די גנבים האבען זיך אומזיסט מטריח געווען

אין גמינע־אמט אין לאזאנאוו, בושעווינער פאוויאט איז געקומען דער סעקרעטאר פון דער גמינע וואצלאוו מאטשעיעווסקי און בעמערקט א געוואלדיגע אונארדנונג. ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט, אז בייטאכט זענען אין לאקאל געווען גנבים אויסגעלירינט אלע שופלאדען און געפרובט אויפרייסען די אייזערנע קאסע, דאס האט זיך זיי אבער נישט איינגעגעבען צו טון, און זיי האבען בלויז צוגענומען עטליכע זלאטעס, וואס האבען זיך געפינען אין די שופלאדען, אין קאסע האט זיך גראד געפונען 10 טויזענד זל.

אונטערשטיצונגען פון דעם בירגער־קאמיטעט

דער בירגער־קאמיטעט צו הילף צו קומען דער ארימסטער בעפעלקערונג אין אונזער שטאט מעלדעט, אז ביז׳ן 25 ד. ח. איינשליסליך האבען זיך פעררעגיסטרירט צו בעקומען אונטערשטיצונג 8237 פערזאן. איצט ווערען קאנטראלירט די בערעכטיגטע צו בעקומען די אונטערשטיצונג.

די דאטע, ווען עס וועלען אנהויבען אויסגעצאהלט צו ווערען די אונטערשטיצונגען וועט געמעלדעט ווערען בצוזנדער.

ווינטער־שטיצע פון מאגיסטראט

דאנערשטאג, דעם 27 פעברואר
GHIJ

פרייטאג, דעם 28 פעברואר
KLŁ

שבת, דעם 1 מערץ
MNO

מאנטאג, דעם 3 מערץ
PRS

דינסטאג, דעם 4 מערץ
TUWZŻ

מיט דעם בעהייצונגס־טאלאן קען זיך, דער ארבייטסלאזער מעלדען אין פאלגענדע קויהלען־סקלאדעס: פושכנדזעלניאנא רוג פאבריטשנא, ווענגלאווא 5.

די ארבייטסלאזע, וועלכע קומען נאך די ווינטער־אונטערשטיצונג, בעהייצונגס־טאלאנען און נאך קויהלען־אפנעהמען, דארפען האבען מיט זיך: א פאס, אדער אנדער א ציעלע פערסאנאל־צייגניש און א לעגיטימאציע פון „פום”.

ווען וועלען מיר האבען וואהלען צו דעם לאדזער שטאט־ראט?

(וו) אין צוזאמענהאנג מיט די אינפארמאציעס, אז די וואהלען צום לאדזער שטאט־ראט זאלען פלומר׳שט אפגעלעגט ווערען אויף א יאהר צייט, דערוויסען מיר זיך, אז דער טערמין פון די וואהלען איז שוין פעסטגעשטעלט געווארען. די וואהלען וועלען פארקומען אין סעפטעמבער 1930.

ה׳ צדוק סטריקאווסקי

אנ׳איינבינדער ווערט געבעטען זיך צו מעלדען אין אונזער רעדאקציע צווישען 5 און 9 אין אווענד.

א סובסקריפציע אויף טראמוואי־אקציעס

(2) אויף איינער פון די לעצטע זיצונגען פון שטאט־ראט איז בעשטימט געווארען צום פערקויפען די אקציעס פון לאדזער טראמוואיען, וועלכע געפינען זיך אין בעזיץ פון לאדזער מאגיסטראט אין א צאהל פון 2500.

די אקציעס זענען פון דער אזוי־גערופענער 5־טער עמיסיע.

די פערוואלטונג פון די טראמוואיען האט ערקלערט א סובסקריפציע פון די דאזיגע אקציעס ביז׳ן 8 מערץ.

אנ׳עראפלאן־קאטאסטראפע

אויפ׳ן פעלד פון דארף דאמברובקא, הינטער זגערזש איז פארגעקומען אנ׳עראפלאן־קאטאסטראפע, וועלכע האט נאר א דאנק דער קאלטבלוטיגקייט פון פילאט נישט אנגענומען קיין ברייטערע פארמען.

אין עראפלאן, מיט וועלכען ס׳האט אנגעפיהרט דער פילאט פראנטשישעק לעפעק האט אויסגעפעהלט אייל און דער עראפלאן האט זיך פלוצליגג אראפגעלאזען. גלייכצייטיג האט אויך דער מאטאר אויפגעהערט צו ארבייטען. דער פילאט האט אויף א זעהר דרייסטען אופן זיך אראפגעלאזען און האט אפגעראטעוועט דאס לעבען פון 11 פאסאזשירען, וועלכע האבען זיך געפונען אין עראפלאן, דער פילאט איז פערוואונדעט געווארען.

מכוח ברויט-באקעז

(2) די לאדזער וואיעוואדזטווע האט בעקומען א צירקולאר פונ׳ם אינערן-מיניסטעריום וועגן ברויט-אויסבאקען.

לויט דעם צירקולאר וועט מען קענען באקען ווייך-קארן-ברויט. דער סכום ווייצען-מעהל וועט אבער נישט קענען איבערשטייגען 25 פראצ. דערביי איז נישט קיין נפקא-מינא פון וואס פאר א סארט דאס ווייצען-מעהל וועט זיין.

משנה מקום — משנה שלים-מזל

די שטייער-אפטיילונג ציהט זיך איבער

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, וועט פון מאנטאג אן די שטייער-אפטיילונג פונ׳ם מאגיסטראט אמטירען אין פריש-רעמאנטירטען לאקאל (אויפ׳ן פרייהייטס-פלאץ 1), וואו עס האבען זיך פריהער געפונען די אפטיילונגען פון שטעטישער פלאנטאציע און די ווירטשאפטליכע אפטיילונג, וועלכע זענען איבערגעטראגען געווארען אין אנדערע לאקאלען.

א טראמוואי-ארבייטער שווער צוקאליעטשעט ביי דער ארבייט

(וו) אויף טראמוואיאווע 1, איז צוגעריקט געווארען דער וואגאנען-איינשטעלער יאן וואיטשעכאווסקי, ביי וועלכען ס׳זענען צובראכען געווארען די פיס אין די זשאבר,ס. אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דינסטמיידלעך אינטערוועניר׳ן

וועגען זייער שווערען, ביטערען גורל

(2) א דעלעגאציע פון פאראיין פון הויז-דינערשאפט האט זיך געווענדעט צום פרעזידיום פון מאגיסטראט מיט א ביטע, אז ער זאל זיך פארנעהמען מיט׳ן גורל פון די דינסט-מיידלעך. מעהרסטענס זענען זיי נישט קיין לאדזער, און ווען זיי פארלירען די פאסטענס, בלייבען זיי אינגאנצען אויף דער גאס. די דעלעגאציע האט דעריבער געבעטען, אז מ׳זאל פאר זיי שאפען עפעס אן אסיל, וואו זיי זאלען קענען נעכטיגען.

וויצע-פרעזידענט ראזאלסקי האט צוגעזאגט אין די נאהענטסטע טעג די ראזי.ע ביטע צו ערפילען.

ווייטער האט די דעלעגאציע געבעטען, אז דער מאגיסטראט זאל זיך פאר זיי בעמיהען, אז פונ׳ם בירגער-קאמיטעט כאר די ארבייטסלאזע זאלען זיי קענען בעקומען לעבענסמיטעל-קארטלעך. וויצע-פרעזידענט ראזאלסקי האט זי אפגעשיקט דירעקט צום קאמיטעט.

ארעסטירט אין דאנציג א לאדזער שווינדלער

(—) אין יאנואר ה. י. האט דאס האנדעלס-געריכט ערקלערט „אן אנזאלפאשען״ דעם לאדזער סוחר יעקב בערקענשטאט פון נאוואמיעסקא 17 און פארארדענט בערקענשטאט׳ן, אינגאנצען אין ארעסט נאך בעלי-חובות.

בערקענשטאט איז אבער אנטלאפען פון לאדז און זיך אויסבעהאלטען אין אויסלאנד. דערווייל האט א געוויסער האלצמאן פון פאמורניאווא 29 געמאכט דעם דער פראקוראטור, אז זייענדיג אין געשעפטליכע בעציהונגען מיט בערקענשטאט׳ען האט דער לעצטער געצאהלט מיט פיקטיווע וועקסלען, אונטערגעשריבען דורך פיקטיווע נעמען. בערקענשטאט איז געווען אין דייטשלאנד. שפעטער און דא, אין דאנציג. ערגעצוועך האט מען איהם ארעסטירט אין דאנציג און געפרעגט קיין לאדז צו דער דיספאזיציע פון אויספארשונגס-ריכטער.

ארעסטירט פערשפרייטער פון פאלש געלד

די לעצטע טעג האט די פאליציי בעמערקט, אז אין דער געגענד פון וואדניעצקע ווערען פערשפרייט פאלשע זלאטעס און האלבע זלאטע-מטבעות.

עטליכע פאליציי-בעאמטע האבען בעמערקט, אז די פאלשע מטבעות ווערען פערשפרייט דורך יונגע מיידלעך אין די ארומיגע געוועלבער.

נעכטען זענען אזעלכע 2 מיידלעך פערהאפטעט געווארען, בעת זיי האבען געוואלט אויסגעבען די פאלשע זלאטעס אין געוועלב פון חיים זאפיר אויף מארנאווא 17.

די ארעסטירטע זענען די 16-יעהריגע עמיליא ניערושעלסקא פון פושעיאזד 55 און סטעפאניא מאטשעיעווסקא פון פראנציסקאנער 58, ביי די ארעסטירטע האט מען געפינען א גרעסערע צאהל פאלשע מטבעות. די מיידלעך האבען אויסגעגעבען די נעמען פון די געלד-פעלשער, צו וועמען זיי זענען געגאנגען; פון דער אויספארשונג ווערען די דאזיגע נעמען דערווייל געהאלטען בסוד.

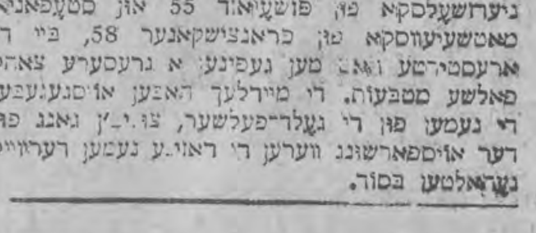

פון האנדעלס-געריכט

(1) אין האנדעלס-געריכט איז איינגעפלאסען די בקשה פון דער פירמע „ס. בלומבערג״, (וועבער-רייפאבריק פאלודניאווא 52 און לאגער כון סחורה אויף שענקעוויטש 29) וועגען פראלאנגאציע פון די צאהלונגען.

גלייכצייטיג האט די פירמע „ברידער א. און ס. האזנער״, מענער-קאנפעקציע, נאוואמיעסקא 3, וועלכע עקזיסטירט שוין 23 יאהר, געבעטען וועגען א מאראטאריום.

אין אפעלאציאנס-געריכט אין ווארשא איז בעהאנדעלט געווארען די אפעלאציע פון דער פארמע פון ווראבלעווסקי וועגען ערטיילען זיי א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען. דאס קרייז-געריכט אין לאדז האט די ווראבלעווסקיס בשעתו אין דער בקשה אפגעזאגט.

די פירמע רעטייל און הורט-פערקויף פון צוקערווארג געפינט זיך אויף נאוואמיעסקא 21 און עקזיסטירט שוין 65 יאהר.

דאס אפעלאציע-געריכט איז נאכגעקומען דער בקשה פון דער פירמע און איהר ערטיילט א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען.

„געזעלשאפט צו קאנטראלירען דאלארובקעס״

די אפעריסטען זענען ארעסטירט

מיט א געוויסער צייט צוריק האט זיך אויף פיעטריקאווער 255 געעפענט א ביורא אונטערן נאמען „געזעלשאפט צו קאנטראלירען דאלארובקעס״. בראש פון דער דאזיגער געזעלשאפט איז געשטאנען א געוויסער קאזשימיעזש וואלטשיק. זיינע שותפים און אקוויזיטארען זענען געווען יוזעפא פאראק, יוזעף קוביצקי, קאזשימיעזש טיל און לעאן אברעמבסקי. די אלע דערמאהנטע האבען זיך אויסגעגעבען אלס האלב-אמטליכע פערזאנען און האבען אויסגענארט פערשידענע געלד-סומען כלומרשט אויף צו קאנטראלירען די דאלארובקעס, אויף אויפצומאהנען די געווינסען אלס אבאנאמענט פאר ציטונגען, וועלכע האבען געזאלט ערשיינען א. אז. וו.

די פאליציי האט זיך פעראינטערעסירט מיט דער דאזיגער „געזעלשאפט״ און נעכטען זענען ארעסטירט געווארען קאזשימיעזש טיל, יוזעפא פאראק, יוזעף קוביצקי און לעאן אברעמבסקי. דער ראש פון דער געזעלשאפט איז געלונגען צו אנטלויפען. דער לאקאל פון דער געזעלשאפט איז פערחתמ׳עט געווארען דורך דער פאליציי.

עס פעהלט אויס קאסע-ממש

עס פעהלט ממש געלד אין דער ווילענער באהן-קאסע

(וו) א לוסטראציע אויף דער באהן-סטאציע אין ווילנע האט פעסטגעשטעלט, אז אין דער קאסע פעהלט 11 טויזענד זל. מ׳האט דעם סטאנציע-שעף אפגעשטעלט פון זיינע פליכטען, אבער זיין פאטער האט בעצאהלט פאר איהם.

די ווייטערדיגע לוסטראציע האט אבער פעסטגעשטעלט, אז ס׳פעהלען נאך 40 טויזענד זל. מ׳האט וועגען דעם מיטגעטיילט דער פאליציי און גערשעווסקי איז ארעסטירט געווארען.

אין דערזעלבער צייט איז אויך ארורכגעפיהרט געווארען א לוסטראציע אויף דער סטאציע פון קאלעיקע אין ווילנע און אויך דארט איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ס׳פעהלט אין קאסע 8000 זל. דער סטאנציע-שעף קאזלאווסקי איז ארעסטירט געווארען.

פערשידענעס

(—) ווי מען אינפארמירט אונז ווערען איצט געפיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען קויפען פלעצער צו בויען הייזער פאר גייסטיגע און פיזישע ארבייטער אין לאדז.

אפערטען ווערען נאך אנגענומען אויפ׳ן אדרעס פון פערזיכערונגס-אנשטאלט פאר גייסטיגע ארבייטער, ווארשא, דלוגא 29.

א זעלטענער פאל

ווען א קאמארניק וועט משלם זיין

(2) דאס ארבייטס-געריכט האט בעהאנדעלט די אנקלאגע פון דעם אנגעשטעלטען פראנציסשעק בראניסלאוו וואינאוסקי (גאזאווע 12) געגען סטאניסלאוו סטאבטשינסקי, קאמארניק פון שטעטישען געריכט, (קאנסטאנטינאווסקא גאס 51).

וואינאוסקי האט געארבייט ביים קאמארניק סטאבטשינסקי אלס ביורא-אנגעשטעלטער כאר 120 זל. א חודש. צוליב דעם גרויסען אנפלוס פון ארבייט, האט ער געמוזט אפטמאל איבערשטונדען. פאר די דאזיגע איבערשטונדען, פאר 2 וואכען אורלויב און פאר דער צייט פון א קראנקהייט, האט ער געמאהנט 806 זל.

דאס געריכט האט איהם צוגעשפראכען 432 זל. און 20 זל. געריכטס-קאסטען.

די פרעסע-רעדוטע

די גרעסטע סענסאציע פון קארנאוואל

(—) שוין דעם 3. מערץ ה. י. וועלען זיך אלע טרעפען אויף דער גרויסער פרעסע-רעדוטע אין פילהארמאניע-זאלע. דאס וועט זיין דער לעצטער און שענסטער באל און אינטימען סעזאן, טויזענדער איבערראשונגען ווערען צוגעגרייט דורכ׳ן ארגאניזיר-קאמיטעט. אלץ זאגט פאראויס, אז דאס וועט זיין די גרעסטע סענסאציע אין קארנאוואל. אלץ גרייט זיך צו דער דאזיגער גרעסטער רעדוטע, וואס ווערט צוגעגרייט דורך דער לאדזער פרעסע.

סעקרעטאר פון ארטיסטען-פעראיין אין לאדז

אין לאדז וויילט איצט דער סעקרעטאר פונ׳ם יודישען ארטיסטען-פעראיין אין פוילען, ה׳ יובילער. דער בעזוך פון ה׳ יובילער איז פערבונדען מיט איניגע אקטועלע ענינים פון לאדזער יודישען טעאטער און „פילהארמאניע״, וועלכער הויבט אן נאך-מאל צו שפילען פונ׳ם 7. מערץ אן. און אין צוזאמענהאנג מיט איניגע ענינים פון טעאטער „ארט״

היינט גרויסע פייערליכע פרעמיערע אין „ארט״

נאך גרויסער מיה און אנשטרענגונגען ווערט היינט דאנערשטאג געגעבען אין „ארט״ די דריטע און גרויסע פרעמיערע א. ג. „אהן א קאפ״, וועלכע פערמאגט 18 שלאגער נומערען, ספעציעל געשריבען פון משה בראדערזאהן, רעזש. בזשעסטאווסקי, נעפירטיק, א. א. מוזיק ספעציעל פון קאמפ. דיר. ביינעלמאן, די רעזשי ליגט אין די געניטע הענד פון ארטיסט און דירעקטאר — סטרוגאטש, די ליטעראַרישע לייטונג — פון משה בראדערזאן, דאס פראגראם איז רייך און פערשידענארטיג, ווי ס׳איז פאראויסצוזעהען וועט דאס פראגראם איבערשטייגען דאס פריהערדיגע קאנפראנסיע פיהרען אויס די ארטיסטען רייכענבערג און מאנדעלבליט.

אז עס „שמירט זיך״ ווענינער,

פאהרט זיך אויך מ׳ילא ווענינער

(מ) פונ׳ם סטאטיסטישען-בעריכט פאר׳ן יאהר 1929 איז אינטערעסאנט צווישען אנדערע די ציפערן פון דער פרעקווענץ אין די טראמוואיען, ווייל די ציפערן ווארפען א ליכט אויף דעם פערשוואכטען פולס פונ׳ם לעבען אין לאדז אין פערבינדונג מיט דעם ווירטשאפטליכען קריזיס:

אין יאנואר	— —	7,469,753;
„ פעברואר	— —	6,226,000;
„ מערץ	— — —	7,650,795;
„ אפריל	— — —	7,927,347;
„ מאי	— — —	8,350,775;
„ יוני	— — —	7,941,107;
„ יולי	— — —	7,707,163;
„ אויגוסט	— —	6,272,681;
„ סעפטעמבער	—	6,834,706;
„ אקטאבער	— —	7,183,595;
„ נאוועמבער	—	6,859,954;
„ דעצעמבער	—	6,435,013.

שוין ביים ערשטען בליק ווארפט זיך אין די אויגען, אז ספעציעל אפגעשוואכט איז די בעוועגונג אין דער צווייטער העלפט יאהר, ווייל אין דעם ערשטען האלבען יאהר זענען אין אלגעמיין איבערגעפיהרט געווארען 45,565,777 פאסאזשירען און אין דער צווייטער העלפט — 41,287,112 ד. ה. מיט 4 און א האלבען מיליאן מענשען ווענינער.

באנדיטען-אנפאל

(ב) אויף נאווא-זארזשעווסקא זענען אונגעקומען דעקטע באנדיטען אנגעפאלען אויפ׳ן קאמיואניזשאר בראניסלאוו ראבטשינסקי, וועלכען זיי האבען שווער פערוואונדעט.

זיי בערויבען פויערים

עטליכע רויבער שוין ארעסטירט

אויף די וועגען און שאסען, וועלכע פיהרען פון די ארומיגע דערפער קיין לאדז האבען זיך לעצטענס בעוויזען באנדיטען, וועלכע פלעגען בערויבען די פויערן וואס האבען געפיהרט קיין לאדז פערשידענע עסענווארג.

די אויספארשונגס-מאכט האט בעשלאסען א סוף צו מאכען צו דער באנדע רויבער און אוועקגעשטעלט פאטרולען פאליציאנטען אויף אלע וועגען פון די דערפער: עס האט זיך איינגעגעבען שוין צו פערהאלטען דריי באנדיטען: יאן שוויאנטעק, גולאן אדאמסקי און ראמאן מאריק. די דריי ארעסטירטע האבען זיך מודה געווען אין א רייה אנפאלען.

א מאסקען-באל

פון דער „פאליציי-משפחה״ ביים 7. קאמיסאריאט

די פערוואלטונג פון דער פעראייניגונג „פאליציי-משפחה״ ביים 7. קאמיסאריאט פון דער מלוכה-פאליציי, ארדענט איין שבת, דעם 1 מערץ אין לאקאל פון האטעל „סאוואי״, טראוגוטא 6, א מאסקען-באל.

די הכנסה פון דעם באל איז בעשטימט פאר די אלמנות און יתומים פון די אומגעקומענע און געשטארבענע פאליציאנטען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) י. פאוולאווסקי (פיעטריקאווער 307), ס. האמבורג (גלובנא 50), ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטש 4), י. סיטקעוויטש (קאפערניק 26), א. כארעמזא (פאמארסקא 10), א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10).

טעריטאריע

שויץ פאר עמיגראנטען

זיצונג פון עקזעקוטיוו-קאמיטעט אין גענף

גענף, (י.ט.א.) דא האבען זיך פערענדיגט די זיצונגען פון עקזעקוטיוו-קאמיטעט פון דער שטענדיגער אינטערנאציאנאלער קאנפערענץ פארן שויץ פון עמיגראנטען״. די וויכטיגסטע פראגע פון דער טאג-ארדנונג איז געווען די בעהאנדלונג פון רעארגאניזאציע-פראיעקט. קאמיטעט בעשטעטיגט די פארשלאגען פון דער סוב-קאמיסיע און דער רעארגאניזאציע-פראיעקט וועט פארגעלעגט ווערען צו בעשטימען דער קאנפערענץ פון פריוואטע געזעלשאפטען פאר׳ן שויץ פון עמיגראנטען, וועלכע וועט פארקומען אין חודש סעפטעמבער.

אין דער לעצטער זיצונג פון קאמיטעט האט ה׳ וואלף אויפמערקזאם געמאכט די מיטגלידער אויף דעם אימיגראציע-בעשרענקונגס-געזעץ, וועלכער איז אנגענומען געווארען אין דרום-אפריקא.

צעהן יאהר אין א פרעמדען קבר

ערשט יעצט וועט ער קומען צו זיין אייביגער רוה

מיט א צייט צוריק האט די ביאליסטאקער קהלה דערהאלטען א בריף פונ׳ם קראקאווער יודישען אינוואלידען-פעראיין מכח „גאלגענדיגען ענין:

צום פעראיין האט זיך געווענדעט א יודישע פרוי און געמאלדען, אז איהר א זון, ישראל סימנוויער, וואס האט געדינט אין פוילישען מיליטער, איז בעת דער באלשעוויסטישער אינוואזיע געפאלען נישט ווייט פון ביאליסטאק און בעגראבען געווארען אויף א קריסטליכען צענטאוש. בעט זי דעם פעראיין, אנצונעמען מיטלען, מ׳זאל די ביינער פון איהר זון איבערטראגען אויף א יודישען בית-הקברות.

אויף אט דעם גרונט בעט דער פעראיין דער קהלה, זי זאל דערפיהלען די בקשה פון דער אומגליקליכער פרוי.

די היגע קהלה האט דעם ענין אנגעהויבן ...

און ס׳האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער געפאלענער סאלדאט ליגט אין דארף וואנגזשא, 12 קמ. פון סאקאלקע, לויט דין איז מחויב צו פערגעסען זיך דערמיט די שטאט, וואס איז אונאנגענעהמסטען צום „זלל״, האט די ביאליסטאקער קהלה זיך געווענדעט צו דער סאקאלקער, זי זאל זיך מטפל זיין אין דער קבורה. אבער די סאקאלקער קהלה איז ארים און קען עס נישט אדורכפיהרען, ווייל דער ענין דארף קאסטען עטליכע הונדערט זלאטעס, צוו. אנגר. אויך א שטייער פון 60 זל. כאר דער עקסהומאציע.

באין ברירה האט די ביאליסטאקער קהלה גענומען נעמען אויף זיך די מצוה און איצט ווערט דער פרמינג, וואס ליגט שוין אין קבר איבער 10 יאהר, אויסגעגראבען ווערען און אין א הערמעטישער טרומנע געבראכט ווערען קיין ביאליסטאק, וואו ער וועט קומען צו קבר ישראל.

„רעבעדיגע" קינא-ארטיסטען צוגאסט אין לאדז

צו דער פרעמיערע אין „קאזינא" פון זשע-ראמסקי'ס „שעהנקייט פון לעבען" זענען געקומען די ארטיסטען, וואס שפילען די הויפט-ראלען אין דעם בילד: נארא נעי און אדאם בראדישטש, דער רעזשיסער פון דעם בילד י. גארדאן, דער דירעקטאר פון „עסטע-פילם" ה' קאזשמיערזש פרושינסקי און דער רעזשיסער פון א רייה פוילישע און אויסלענדישע פילמען וואשינסקי.

חברה זשורנאליסטען, וועלכע זענען געקומען בעזוכען די געסט כאפען א שמועס מיט די בעריהמטהייטען און עס שווימט באלד אויף די פראגע, צי זענען די פילם-אקטיארען עהנליך אין לעבען צו זייער אויסזעהן אויפ'ן בילד. מיר קוקען זיך איין אין די אקטיארען וואס שפילען די הויפט-העלדען פון דעם בילד „די שעהנקייט פונ'ם לעבען" און עס בלייבט, אז כאטש מען קען דערקענען, אז דאס זענען די זעלבע מענשען, דאך זעהען זיי אויפ'ן בילד אויס אנדערש ווי אין לעבען.

דאס געשפרעך געהט אריבער אויף די מיטלען, וועלכע דער ארטיסט פארמאגט צו פערשעהנערען זיין אויסזעהן אויפ'ן בילד מען רעדט וועגען גרים, וועגען פאטאגענישקייט פון פנים א.ד.ג.

בראדישטש זיצט געלאסען אין א ווינקעל און דער גאנצער אויסדרוק פון זיין שעהנעם פנים זאגט: „נאט, קוקט מיך אן, אזוי דארף אויסזעהען אנ'ארטיסט, וואס וויל שפילען אמאנטען.

נארא נעי א שווארץ-חנ'עוודיג יודיש מיידעל, לעבעדיג, פול מיט ליידענשאפטליכען אויסדרוק, ברענענדיגע יודישע אויגען, פעך-שווארצע האר.

— ווי זייט איהר געווארען א פילם-סטאר?

— זעהר איינפאך, — ענטפערט זי, אין באקו וואו איך בין געבוירען און בעקומען די ערשטע בילדונג, האב איך געטרוימט גאר פון א צירק-קאריערע. מיינע יודישע עלטערען האבען, פערשטעהט זיך, וועגען דעם קיין אהנונג נישט געהאט, איך שטעל מיר פאר וואס פאר א פנים'ער זיי וואלטען געמאכט ווען זיי שטויסען זיך נאר אן וועגען מיינע געדאנקען.

אין 1920 זענען מיר אלע איבערגעפאהרען קיין ביאליסטאק, וואו כ'האב געענדיגט דאס גימנאזיום און פון וואנען איך בין אנטלאפען קיין ווארשא אין א פילם-סטודיע, ווייל מיין געשמאק האט זיך צו דער צייט שוין געענדערט...

ווייטער דערצעהלט פאר דער ארטיסטקע שוין דער רעזשיסער גארדאן.

נארא נעי'ס עלטערן (פון דערהיים איז זי ניימאן, איצט די פרוי פון אינזשיניער סעווערין שטיינוואורצעל) זענען מיט דער קאריערע פון דער טאכטער אויך נישט געווען צופרידען און זיך העפטיג אקעגענגעשטעלט איהרע פילם-קאפריזען ס'האט זיי אבער גארנישט געהאלפען.

אין דער פילם-שולע פון רעזשיסער ביעגאנסקי, וואו עס האט געהאלטען פארטראגען דער רעזשיסער וואשינסקי — האט די יונגע 17-יעהריגע ארפפטין פון פילם בעוויזען אזעלכע פעהיגקייטען, אז דער רעזשיסער וואשינסקי (אגוועזענד צווישען די געסט) איז געקומען אין לעא-פילם און פארגעלעגט איהר באלד צו געבען א ראלע.

אין די ערשטע ראלען, אין בילד „דער רוף פון ים" און נאכדעם אין פאליצמייסטער טאגיעיעוו" האט די ארטיסטין באלד זיך ארויסגעשלאגען אויפ'ן ערשטען פלאן, און איצט ווערט זי פערעכנעט פאר איינער פון די בעסטע ליריש-דראמאטישע פילם-ארטיסטקעס.

אדאם בראדישטש, איז געקומען צו זיין פילם-קאריערע דורך א לעמבערגער דראמאטישער סטודיע. עס האט איהם דערצו שטארק געהאלפען דאס „אמאנטישע" אויסזעהען און דאס קענען פון אלע מינים ספארטען — פאר פילם-ארטיסט אנאונבעדינגטע זאך.

בראדישטש דערצעהלט וועגען די געפעהרליכע סיטואציעס, אין וועלכע עס געפינען זיך אפט מאל די פילם-ארטיסטען ביי די אויפנאהמען.

ער דערצעהלט וועגען א פאר פאלען, וואו ער אליין איז שיער נישט אומגעקומען דאס איז געווען אין בילד „פון טאג צו טאג" ביים ארפנעהמען די סצענקע ווי די קאזאקען יאגען זיך נאך איהם.

א בריוו אין רעדאקציע

ג. ה' רעדאקטאר!

איך בעט אייך מיר געבען פלאץ אין אייער צייטונג פאר פאלגענדען בריף, פאר וואס איך דאנק אייך פאראויס.

דער היגער ארגאן פון די לינקע פ. צ. „לאדזשער ארבעטער" פון 6-טען ה. ח. האט איבערגעדריקט א נישט געשטויגענע זאך, וואס ווערט פערשפרייט קעגען מיר דורך דער איצטיגער ליטונג פון דער לאדזער קר. קאסע.

דעם 12-טען ה. ח. האב איך צוגעשיקט דער דערמאנטער צייטונג א פערזענליכע פעסטשטעלונג און זי געבעטען אפדרוקען אויפ'ן גרונד פון די פרעסע-פארשריפטען. פון דער צייט אן זענען שוין ערשינען 2 נומערן פון דער צייטונג אהן מיין ערקלערונג.

איך מעלד דעריבער עפענטליך די ארויסגעבער פון דער דערמאנטער צייטונג, אז אויב זיי וועלען נישט אפדרוקען אין נאהנטסטען נומער די צוגעשיקטע גלייכשטעלונג, וועל איך ארויסטרעטען צו דער געהעריגער מאכט און פערלאנגען זיי צו בעשטראפען לויט די ארטיקלען 61 און 62 פון דעם פרעסע-דעקרעט פון פרעזידענט פון 10/5 .1927

מיט אכטונג

ש. מילמאן

ראטמאן פון לאדזער שטאדט-ראט

לאדז, דעם 25/2 .1930

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

בהם דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איבערגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

247 א דאנקבארער לעזער פון פולנאצנא 14

די פערזיכערטע, וועלכע האלטען אויס פאמיליעס בעקומען 40 פראצ. גרונט רענטע און א צושלאג אין דער הויך פון 10 פראצ. פון דער גרונד-רענטע פאר יעדען משפחה-מיטגליד וועלכער איז אויף זייער אויסהאלט.

פאר אזעלכע בערעכטיגטע צו געניסען פון דער דערמאנטער צוגאב-רענטע ווערען אנערקענט נישט בלויז די פרוי פון פערזיכערטען, נאר אויך זיינע קינדער ביז 18 יאהר און זיינע עלטערען.

248 איקס:

אויב איהר פיהרט נישט מיט אייער פאטער קיין געמיינזאמע בעלי-בתישקייט, האט איהר דאס רעכט אנצוגעהערען צו דער קראנקען-קאסע.

249. זענווין.

א מוזיקער איז א גייסטיגער ארבייטער און דעריבער האט איהר דאס רעכט אויף א 3 חדשים'דיגע קינדיגונג.

די טענה פון אוגטערגעהמער וועגען א דיפלאם פון א געענדיגטע קאנסערוואטאריע האט קיין שום גרונד נישט.

250. א לעזער פון פראנציסקאנער 38.

איהר דארפט אומבעדינג שליסען א שריפטליכען אפמאך, אין וועלכען ס'דארף פארגעזעהען ווערען, אז אין פאל, ווען אייער זוהן וועט צוריקקומען, מוז זיך דער סובלאקאטאר ארויסציהען פון פארדינגענעם צימער.

251. ש. גורא.

אזוי ווי ס'איז נאך נישט אריבער קיין גאנץ יאהר, טראגט איהר נאך אלס זשיראנט, די פולע פעראנטווארטליכקייט פאר'ן וועקסעל-חוב, און איהר זענט דעריבער פערפליכטעט דעם וועקסעל אויסצוקויפען.

נישט מעהר איהר קאנט ארויסטרעטען געגען מאהנער מיט א פרעטענציע וועגען אנ'ענטשעדיגונג פאר וואס ער האט אייך אין משך פון די נאהענטסטע 2 טעג נישט מיטגעטיילט וועגען געפאלענעם פראטעסט, וואס ער איז לויט'ן געזעץ פערפליכטעט געווען צו טון. פון דער דאזיגער נאכלעסיגקייט קענט איהר אבער מאכען נאר אין דעם פאל א געברויך, ווען איהר האט דורכדעם אנגעוואוירען די מעגליכקייט צוריקצומאהנען דעם וועקסעל-חוב.

דער ווייסער שקלאפן-האנדל אין אמעריקע

ווי מען כאפט מיידלעך אין די גאסען. — פראצעס פון ווייסע שקלאפען-הענדלער

אין דער צייט, וואס די פערעראלע אגענטען זענען פארנומען מיטן כאפען יענע, וואס האנדלען מיט ביטערע טראפען, אדער יענע, וואס פערנעהמען זיך מיט'ן אריינבריינגען אין לאנד פרעמדע, וואס קענען נישט אריינקומען צוליב דער קוואטא, האט זיך אין לאנד ביי אונז ענטוויקעלט א נייער מין האנדעל.

ווען עס פאלט צו די נאכט, לאזען זיך ארויס פון ניו-יארק אדער אנדערע גרעסערע שטעט, אויטאמאבילען וואס יאגען זיך מיט א מורא'דיגער נעשווינדקייט. זיי טראגען זיך ארום אין דער וועלט קייט, אזוי ווי זיי וואלטען קיין צייט נישט געהאט און אז עס טרעפט, אז א פאליציסט שטעלט אפ אן אויטאמאביל, ווייל עס איז אויפאלענד, ווייל מען איז חושד, אז מען פיהרט עפעס פערבאטענעס, איבערצייגט מען זיך, אז די פאהרער האבען קיין זאך נישט וואס איז טריף. עס איז נישטא קיין שנאפס, עס זענען נישטא קיין גענבעטע ארטיקלען. עס זיצען נאר עטליכע פערזאן אין דעם רייכען אויטאמאביל און אלע זענען גוט אויפגעלייגט, קיינער בעקלאגט זיך נישט און מען לאזט די רייזענדע פארטזעצען זייער וועג.

עס האט גענומען לאנג ביז מען האט אויסגעפונען, אז די האזיגע אויטאמאבילען פיהרען דעם ערגסטען סארט האנדעל. עס איז מיט דער צייט קלאר געווארען, אז דאס איז דער ווייסער שקלאפען-האנדעל, געגען וועלכע די גאנצע ציוויליזירטע וועלט פיהרט א קאמף; און וואס ווייטער האט מען זיך אלץ מעהר איבערצייגט אז דער האנדעל איז זיך פונאקסען גרויס, אז א סך פערזאנען זענען מיט דעם פערבונדען, און מען האט אנגעפאנגען נאכפארשען, נאכזוכען און מען איז דערגאנגען, אז דער חשד איז נישט קיין אומזיסטער.

די טעג האט מען פערהאלטען א מאן מיט'ן נאמען אלבערט לאקס; לאנגע שעהן האט מען דעם האזיגען מענשען אויסגעפרעגט און אין רעזולטאט האט מען איהם ארויסגעלאזען אונטער צוואנציג טויזענד דאלאר ערבות-געלד.

די קלאגע געגען דעם האזיגען מענשען איז, אז ער איז פערבונדען מיט א טראסט וואס פערנעמט זיך מיט ווייסען-שקלאפען-האנדעל. דערצו איז ער נאך פערדעכטיגט אין צוויי מארדען פון אגענטען, וואס האבען געארבייט פאר דער רעגירונג געהיים און געוועזען פערבונדען מיט דעם טראסט, כדי ארויסצוקריגען די שולדיגע.

עס איז געווען א צייט ווען דער פרויען-האנדעל איז אנגעגאנגען דורך די אייזענבאהנען; עס איז זיך געקומען א פארל, געקויפט בילעטען און זיך געזעצט אין טראמוואי. זיי זענען געקומען אין א געוויסען פונקט, וואו עס האט שוין געווארט א כומע און אן אגענט, זיי האבען די פרוי איבערגענומען און געבראכט דארטען וואו מען האט שוין אויף איהר געווארט, עס פערשטעהט זיך, אז דער טראנספארט האט געמוזט אנגעהען זעהר פארזיכטיג. דער „מען עקט", דאס הייסט, דער געזעץ וואס בעשטראפט פאר'ן איבערפיהרען פרויען צוליב אוממאראלישע צוועקען פון איין שטאט אין אן אנדערען, איז זעהר אשטרענגער. עס איז גענוג געווען, אז די יונגע פרוי זאל חרטה האבען און אנפאנגען שרייען, אז דער פיהרער איהרער זאל זיך אפזעגענען מיט דער פרייהייט אויף לאנגע יאהרן. אבער

(א בריוו פון ניו-יארק)

עס איז קיין אנדער מען נישט געווען ווי צו פיהרען די פרויען פון איין שטאט אין אנ'אנדערען. עס איז סיינעם נישט איינגעפאלען דער איינפאכער פלאן, אז מען קאן איבערפיהרען די פרויען מיט אויטאמאבילען, וואס איז א פיל זיכערער און בעקוועמערער מיטעל.

ווען מען פיהרט א פרוי אין א באהן קאן זי פלוצלונג חרטה האבען און אנפאנגען שרייען. אבער אין א'אויטאמאביל קאן זי דאס נישט טון. עס ווערט גען פערהאן געבען איהר בעגלייטער וואס וועלען איהר שוין פערמאכען דאס מויל. זיי וואלטען זי אין איין שרעקען און זי שווייגט. ביז זי קומט אויפ'ן פלאץ און דארט העלפט איהר שוין דער שרייען נישט.

ווען די שקלאפען-הענדלער זענען נאך געווען ארעם, ווען זיי זענען געווען צווייט און צושפרייט, האבען ז זיך נישט געקאנט זיך פערנעהמען אויפ'ן גרויסען שטייגער; דער אויטאמאביל אין וועלכען מען דארף מאכען לאנגע שטרעקעס מוז זיין א שטארקער און א טייערער, און כדי מען זאל נישט ווארפען קיין חשד מוז מען שפילען די ראלע פון וואוילהאבענדע מענשען.

דאס איז מעגליך געווארען מיט דער צייט, ווען די ווייסע שקלאפען-הענדלער האבען זיך גענומען פעראייניגען. ווען ז יי האבען געקראגען שטיצע פון רייכע לייט, ווען עס איז געווארען א קאמבינאציע איבער'ן גאנצען לאנד. און עס זענען אין דעם אריינגעלייגט געווארען הונדערטער טויזענדער דאלארס.

איצט האט מען שוין איינגעקויפט די טייערסטע אויטאמאבילען. מען האט זיך גענומען האלטען פיין, מעשה דושענטעלמען, און אויסגעשטעלט דעם האנדעל אויף א גרויסען מאסשטאב. מען פיהרט ניט נאר איין יונג מיידעל, געוועהנליך בעשטעהט דער טראנספארט פון פינף פרויען און בעגלייטער, מען איז אנגעטון ריין, אנשטענדיג, און די פרויען זענען געקליידעט עלעגאנט. עס איז שווער זיך פארצושטעלען, אז דאס זענען ארימע, הילפלאזע מיידלעך. מען איז לוסטיג און פרעהליך. דער געלעכטער קלינגט דורך דער לופט, היינט נעה טרעף, אז דאס איז א טראנספארט פון ווייסע שקלאפען.

און דער טראנספארט ווערט געפיהרט פלאנמעסיג. עס קומען אן בעשטעלונגען און מען שיקט ארויס די „סחורה" אויפ'ן ערטען בינגעס-שטיינער. אט, למשל, קומט אן פון באסטאן א ידיעה, עס זענען אוועק צוויי בלאנדינקעס און א ברונעטקע, מען זאל באלד ארויסשיקען פרישע סחורה און טאקע דעם זעלביגען אווענט טראגט זיך ארויס פון ניו-יארק א'אויטאמאביל מיט דער געפאדערטער צאהל יונגע פרויען און דעם צווייטען טאג זענען זיי שוין אויף זייערע פלעצער, אין זייערע נייע היימען. עס קומען א בעשטעלונגען צו די ווייטסטע ווינקעלער; נאר עס איז נישטא קיין ווייטקייט פאר די אונטערוועלט-העלדען, מען פיהרט א וויס סחורה איז רעטראיט, אין טשיקאגא און אין אנדערע ווייטע פונקטען.

עס פאהרען א-ום אגענטען איבער שטעט און שטעטלעך, מען מאכט פערבינדונגען מיט די ארטיגע ווייסע שקלאפען-הענדלער און אין רעזולטאט ציהט זיך א שטראם יונגע פרויען וואס זוכען א לוסטיגען לעבען אין ניו-יארק. כו דאנען ווערען זיי פונאנדערגעשיקט אין אלע ווינקעלעך פון אונזער מדינה.

און די צרה איז אין דעם, וואס די גרעסטע צאהל פון די יונגע פרויען געהען גערן אין די אויסגעלאסענע פלעצער. ז יי זענען שוין פון פריהער צוגעגרייט געווארען צו דעם. עס איז נאר א נישטיגע צאהל וואס ווערט אריינגעשלעפט געגען זייער ווילען.

און טאקע דערפאר געפינט מען נישט אויס אזוי לייכט די שולדיגע, ווייל די יונגע פרויען זענען שותפים צו דעם געשעפט, זיי בעשיצען זייערע באלעבאטים און וועלען פאר קיין פאל נישט אויפטרעטען געגען זיי.

מיט דעם ארעסט פון דעם קליינעם, נישטיגען מענשעל לאקס, איז זיכער נישט דערגרייכט געווארען קיין סך. צופיל קאפיטאל ליגט איצט אין דעם ווייסען שקלאפען-האנדעל.

פ—ן.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

איינגענע פראצאוניע פון זעמפליכע ארטאפעדיש אפאראטען, ווי: חקלאדקאם אויף פלאטפוסען, קונסט ליבע פיס, גארסעטען א. ז. וו. צו באגעגנען פון 5—7 אב

לאדזער קאמעדיאל-טעאטער „ארט" אל. 1. מאי 2 פריהער ענגל. זאל

ליטעראט. לייטער: משה בראדערזאן, דירעקטאר: יוסף סטרוגאטש. קאמפאזיטאר: דוד ביינעלמאן.

היינט, דאנערשטאג, דעם 27-טען ה.ח., 10 א זייגער אווענד

גרויסע פייערליכע פרעמיערע

פון 3-טען „ארט"-פראגראם א. ג. „אהז א קאפ" ••• 18 שלאגער-נומערן 18

קאנפערנסיערען: יעקב מאנדעלבליט און נתן רייכענבערג.

בילעטען צו בעקומען יעדען טאג פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכט. ביי דער קאסע פון טעאטער.

הנחה-בילעטען און פאספארטו'ס זענען היינט נישט גילטיג.

די שענסטע און פערדארבענסטע קייזערין אין דער וועלט

א נייע בוך וועגען מעסאלינא, די פרוי פון רוימישען אימפעראטאר קלאודיוס

.2

דער לוקולוס־גארטען, וואו מעסאלינא האט פערענדיגט איהר לעבען צו 26 יאהר, איז פערבונדען מיט דער שטארקסטער ערפאהרונג אין דער קאריערע פון אט דער געשלעכטליך־משוגענער קייסערין. דער גארטען האט פריהער געהערט צו וואלעריוס אזיא־יקוס'ען, א נאבעלער רוימער, וואס מעסאלינא האט געלאזט אומברענגען, ווייל ער האט נישט געוואלט ווערען איהר געליבטער.

דער ראזיגער וואלעריוס אזיאטיקוס איז געווען א הויכער אריסטאקראט, א געטרייער ריטער פון דעם רוימישען שטאט און א העלדישער קריגער. פון זיין נאמען איז צו זעהען, אז ער האט זיך אויסגעצייכענט אין אזיע מיט זיינע מיליטערישע עקספעדיציעס, אבער אין אזיע האט ער זיך אויך בעקענט מיט די לעהרען פון די מיסטיקער, דערפיהלט דעם הבל פון לעבען, און געפאהרען אהיים א גאנץ אנדער מענש. אויף'ן שפיץ פון זיין קאריערע און רוהם, אויף דער סאמע הויך פון מעגליכער רייפקייט, — צו 40 יאהר, — האט ער אוועקגעלעגט אלע זיינע עמטער, זיך אפגעזאגט פון די טיטולען און זיך איינגאנצען דערווייטערט פון זיינע פריינט און זייער לעבען פון וואוילטאג, לוקסוס און אויסגעלאסענקייט. ער איז געווען זעהר שעהן און געהאט א סך געליבטע. ער האט זיי אלע אוועקגעשיקט און זיינע טעג פערבראכט אין זיין גארטען, וואו ער האט געפיהרט דאס לעבען פון א נזיר און זיך פערנומען מיט'ן שטודירען בלומען, ביימער און פייגעל, וואס האבען פאר איהם ענטדעקט די סודות פון דער וועלט און פון לעבען.

מעסאלינא האט איהם געטראפען צופעליג. זיין נאבעל, פערגייסטיגט פנים האט אויף איהר געמאכט א טיפען איינדרוק. זי האט דערפיהלט אין איהם א כח, וואס איז שטארקער, ווי זי, און זי האט בעשלאסען, אז זי מוז זיך מיט איהם פערמעסטען.

אבער אומזיסט. אלע איהרע פערזוכען איהם צו געווינען זענען געווען ארויסגעווארפען. ער האט זי צומאל נישט געזעהן. ער האט געקוקט אריבער איהר.

דאס האט מעסאלינא'ן שרעקליך פערדראסען און נאך שטארקער געמאכט איהר פערלאנג איהם גובר צו זיין. זי איז אמאל געקומען צו איהם איינע אליין. אהן שום צערעמאניעס האט זי איהם פארגעשלאגען איהר ליבע. זי האט זיך נישט געקאנט פארשטעלען, אז איהר שעהנקייט זאל איהם נישט בעצווינגען.

אבער וואלעריוס איז פערבליבען גלייכגילטיג. ער האט צומאל נישט געהערט, וואס זי רעדט. ער האט איהר דערצעהלט וועגען דעם מיסטעריעזען לעבען פון די פלאנצען, וועגען דער גרויסער נשמה פון דער נאטור.

מעסאלינא איז אוועק א בעליידיגטע, און געשוואוירען נקמה. זי האט פערקאכט אנ'אינטריגע, בעשולדיגט וואלעריוס'ען אין פערראט און געבראכט דערצו ער זאל פער'משפט ווערען צו טויט. זיינע גרויסע פערדינסטען פאר רוים האבען די שטראף פערקלענערט און ער האט בעקומען די פריוויליגיע צו שטארבען פון זיין אייגענער האנד, לויט'ן דעמאלסדיגען מנהג, האט ער זיך געלאזט עפענען די יאדערן און ער איז אויסגעגאנגען ליגענדיג אויף א הויכען געשטעל צווישען זיינע בלומען, ביימער און פייגעל.

מעסאלינא שטעלט מיט זיך פאר אנ'אינטערעסאנטע פסיכאלאגישע שטודיע. פון שטיקלעך לעגענדעס, וואס זענען איבערגעבליבען פון איהר לעבען און איהר בענעמונג, איז צו זעהען, אז קיין מאנסטער, וואס לעבט בלויז מיט איהר לייב, איז זי נישט געווען. אדרבא, זי האט פערמאגט א פיין־פיהלענדיגען גייסט, זי האט אויך געהאט גייסטיגע אינטערעסען און גאנץ מעגליך, אז ביי אנדערע בעדינגונגען וואלט זי געווען גאר אנ'אנדער מענש. א סברא איז, אז אין איהר איז פארגעקומען א שטענדיגער קאמף, דער קאמף צווישען גוף און נשמה. זי האט ליב געהאט צו דערצעהלען פון א חלום, וואס איז צו איהר כסדר צוריקגעקומען. א מענש מיט פליגלען האט זיך צו איהר בעוויזען און ערגעץ געריסען מיט זיך, ווייט אוועק און הויך ארויף — צו ריינע, לויטערע, בלויע שטערען. אבער צו דערזעלבער צייט האט עפעס א חיה זי געשלעפט אראב, אין שווארצע אפגרונטען. זי האט געוואלט מיטגעהען מיט דעם, וואס האט זי געצויגען צו ריינקייט און שעהנקייט. אבער די חיה איז געווען שטארקער. זי איז פערזונקען אין תהום, כאטש זי האט נישט אויפגעהערט צו קוקען ארויף, צו דער פליגעלדיגער געשטאלט, וואס איז געווארען אלץ ווייטער און ווייטער.

אפט, אין דער מיט פון איהר שרעקליך לעבען, האט זי זיך דערמאנט אין אט דעם חלום, און ביטער געוויינט, אבער בייקומען זיך האט זי נישט געקאנט, וואס עפטער עס פלעגען קומען די מינוטען פון חרטה, אלץ מעהר זענען געווארען די שטונדען פון איהרע פינסטערע תאוות, און נאך שטארקער איז געווארען איהר פערדארבענקייט, נאך שרעקליכער איהר גרויזאמקייט און בלוטדורשטיגקייט.

קיין אויסנאהם איז מעסאלינא אין יענע צייטען נישט געווען. קלאודיוס'עס ערשטע צוויי ווייבער האבען זיך אויך נישט אויסגעצייכענט מיט זייער צניעות און מעסאלינא'ס נאכפאלגערין, קלאודיוס'עס פערטע ווייב, די מוטער פון נעראן, איז געווען נישט ווייניג מערדעריש און אויסגעלאסען, נישט מעהר, מעסאלינא האט זיך דערלויבט צו בעגעהען איהרע פערברעכענס צו אפען. אויך האט זי אין איהר יונג לעבען צופיל „געגיבט". דער פאקט, וואס זי איז אומגעקומען צו 26 יאהר, ווען איהר שעהנקייט איז געווען אין פולען בליה, האט אויך צוגעטראגען דערצו, אז די פאלקס־פאנטאזיע זאל פון איהר בעווירקט ווערען מעהר, ווי פון וועלכער עס איז אנדערער פערדארבענער הערשערין.

די אלט־רוימישע ליטעראטור איז פול מיט מעסאלינא'ן און מיט די איינצעלהייטען פון איהר שרעקליך לעבען. אין משך פון גאנצע יאהרען איז איהר נאמען בענוצט געווארען, ווי א סימבאל פון שמוץ און אוממאראלישקייט. זי האט געלעבט אין די ערשטע דריי צעהנדליג יאהר פון דער קריסטליכער צייט־רעכענונג און איהר כלער נאמען איז געווען וואלעריא מעסאלינא.

ב. וו. שטיין.

א ליבעס־טראגעדיע פון א יודיש פארל

די שטאט מאנטעווידא (אורוגוויי, דרום אמעריקע) איז אויפגעטרייסעלט געווארען פון א בלוטיגע געשעהעניש, וועלכע גייט ארויס פון די געוועהנליכע טאג טעגליכע טראגעדיעס.

אין פאלעסטינא, אין דער שטאט תל אביב האבען זיך בעקענט, מיט געגוויע דריי יאהר צוריק, דער יונגערמאן דוד [illegible] און דאס מיידעל מירל ראזמאן, זיי האבען זיך פערליבט איינע אין די אנדערע און בעשלאסען לעבען צוזאמען, עפענדיג א קליינעם רעסטאראן.

נאך א קורצע צייט פון פרידליכען צוזאמענלעבען האט זיך דאס מיידעל דערוואוסט, אז איהר געליבטער איז שוין פערהייראט און האט אין רוסלאנד א פרוי מיט א קינד. דאס האט איהר שטארק געפיינט און זי פלעגט יעדערוואלפען דוד'ן זיין מיאוסע האנדלונג. ער האט דערוויל זיך אפגעקיהלט אין זיין ליבע צו איהר און געוואגט טראכטען וועגען פערלאזען איהר. ער האט זיך געזעגענט מיט זיין געליבטער, וועלכע האט איהם, נישט געקוקט אויף אלץ, נאך שטארק געליבט, זי האט זיך נישט געוואלט שיידען, אבער נאך דעם ווי ער האט איהר פערזיכערט, אז ער פאהרט נאך אמעריקע, און שפעטער וועט ער אויך איהר אהין אראפברענגען, איז זי מסכים געווען, און פערקויפענדיג דעם רעסטאראן, איהם געגעבען גענוג געלד צו פאהרען. ער האט געזאגט אז ער פאהרט נאך פערו, זי האט זיך שפעטער דערוואוסט, אז ער איז אוועק קיין מאנטעווידעא. דאס האט איהר בעוואוגען נישט צו ווארטען מעהר און געפינענדיג מיט ליבע און בענקשאפט צו דוד'ן, ווי אויך פון די געפיהלען, אז ער וואלט איהר אפגענארט, האט זי פערקויפט דאס לעבען, וואס זי האט פערמאגט און איז אנגעקומען קיין מאנטעווידעא.

גלייך ווי מירל ראזמאן איז אפגעשטיגען, האט זי אנגעפאנגען ארומזוכען איהר דוד'ן, אבער אומזיסט, זי האט איהם נישט געפונען, ווייל ער איז אויפ'ן וועג אפגעשטיגען אין פראנקרייך וואו ער האט קרובים.

די פערצווייפלונג פון דער יונגער פרוי, 22 יאהר אלט, איז נישט צום בעשרייבען. יעדען טאג פלעגט זי געהען צום פארט, ווארטענדיג אויף די שיף מיט איהר געליבטען.

אין א געוויסען טאג איז אנגעקומען א שיף, אבער זי איז געקומען צו שפעט צום פארט, אזוי אז זי האט נישט געזעהען אנקומען דוד'ן. אבער איהרע בעקאנטע האבען איהר דערצעהלט אז ניי האבען געזעהען איהר מאן. מען האט איהר אויך דערצעהלט, אז אויפ'ן שיף האט ער שוין חתונה געהאט און אז זיין נייע פרוי איז מיט דער זעלבער שיף אוועק נאך ב. איירעס, וואו דוד וועט שפעטער אויך אריבערפאהרען.

די אומגליקליכע מירל, נישט געקוקט אויף די נייע ענטוישונגען און טרויעריגע איבערראשונגען, וועלכע זי האט געקראגען, האט זיך געלאזען געפינען איהר געליבטען און איהם געטראפען אין האטעל „עד... מונדא" אויף דער גאס ב. איירעס. דוד האט איהר דאן בעשטעטיגט זיין פרישע חתונה און געזאגט, אז ער וועט דא נישט לאנג בלייבען, ווייל ער פאהרט איינציגען צו זיין צווייטער פרוי אין ב. איירעס. עס האבען נישט געהאלפען דעם מיידעל'ס וויינען און בעטען און אויך נישט דאס, וואס זי האט איהם אנגעקלאגט אין דער פאליציי, אז ער האט איהר בעשווינדעלט.

פאריגען דינסטאג האט דוד געקויפט א שיפס קארטע נאך ב. איירעס און געדארפט ביינאכט אפפאהרען.

מירל איז א גאנצען טאג געווען אין האטעל ביי איהם און איהם געפרובט איבערריידען ער זאל איהר נישט פערלאזען אבער דוד'ס בעשלוס איז געווען א פעסטער.

פונף פארנאכט איז ער אריין אין זיין צימער און זיך געלייגט שלאפן אין די קליידער. מירל האט נאך געוויינט פאר די איבעריגע פערזאנען אין האטעל און איז נאכדעם אריין צו דוד'ן אין צימער, פון וועלכען עס האבען זיך גלייך דערהערט צוויי שאסען. די איבערגעשראקענע האטעל מענשען זענען אריינגעלאפען אין צימער און געטראפען דעם שוידערליכען בילד: דוד איז געלעגען ווי א נישט־לעבעדיגער, אבער פערגאסען מיט בלוט, מירל איז געלעגען אויף דער ערד מיט א קויל אין לינקען זייט שלייף.

מירל האט געלאזען א בריף אין יודיש, אין וועלכען זי שרייבט וועגען איהר טראגישען בעשלוס, נאכ'ן אפפיהרען ביידען אין שפיטאל איז דוד אום געשטארבען מיטוואך אינדערפריה און מירל געפינט זיך אין א געפעהרליכען צושטאנד, אזוי אז די דאקטוירים גלויבען, אז זי וועט אויך שטארבען.

A. G. B.

היינט ווערט ערעפענט אין לאדז אויף פיעטריקאווער 80 א נייער האנדעלס־אינסטיטוציע א.ס. „Le Tussus" „A. G. B."

דאס וועט זיין א פיליע פון די גרעסטע פראנצויזישע זייד־פאבריקען „פעראייניגטע זייד־פאבריקען אלבערס, גאלדע בעדין און קאמפ" אין ליאן.

די פאבריקען A. G. B. זענען ענטשטאנען אין יאהר 1786. איהר טעטיגקייט אין פוילען האט די פירמע אנגעהויבען זייט 8 יאהר, ווען אין ווארשא איז ענטשטאנען דער גרויסער לאגער אויף סענאטארסקא 19 און דערנאך דאס פרעכטיג איינגעארדענטע געשעפט ביים רוג ביעלאנסקא און דלוגא.

איינער פון די הויפט־פרינציפען פון דער פירמע A, G, B. איז צו זיין אין קאנטאקט מיט'ן קאנסומענט, כדי אזוי ארום א סך מאל אויסצומיידען די זעהר קאסטבארע פערמיטלונג, וואס האט — זעלבסטפערשטענדליך, אנ'איינפלוס אויף דעם, וואס די פרייזען פון די סחורות מאכען ביליגער אויס.

אויף דעם גאנצען ערד־קוגעל געפונען זיך היינט די געשעפטען A, G, B., וועלכע האבען זיך א דאנק זייערע אויסגעצייכענטע סחורות, ערווארבען דעם פולשטענדיגען צוטרוי פון דער ברייט פערשפרייטער קונדשאפט, און צוזאמען אויך דערמיט — א דאמינירענדען פלאץ צווישען די איראפעאישע זייד־פאבריקען.

די אפטיילונג פון דער פירמע A. G. B. וועלכע ווערט היינט ערעפענט אין לאדז, וועט אהן צווייפעל איבערנעהמען די גלענצענדע מוחרישע טראדיציעס פון דער צענטראלע, און וועט פערשריבען ווערען מיט צופרידענהייט אין דער געשיכטע פון לאדזער סוחר'טום.

דאס געשעפט אויף פיעטריקאווער גאס איז געווארען איינגעארדענט, לויט די לעצטע פאדערונגען פון דער ארכיטעקטור, און וועט זיכער זיין איינס פון די שענסטע געשעפטען אין לאדז.

די לאדזער פיליע A. G. B. וועט זיין פערזעהען מיט די נייעסטע און מאדערנסטע סחורות, צווישען וועלכע אונזערע דאמען זוכען אזוי די סארטען ווי: באניע, מיראנדא, ראדעא, טיפליס און מילבורג, ווי אויך א רייה מאדערנע סחורות פון אויסגעצייכענטער קוואליטעט.

דירעקטאר פון דער לאדזער אפטיילונג איז ה' יאן פרידבערג, וועלכער האט זיך גוט פער־רעקאמענדירט אלס סוחר פון נישט־דורכשניטליכע מעלות בעת זיין לאנגיעהריגער ארבייט אין דער ווארשעווער צענטראלע.

ס'געיעג נאכ'ן שאטען

52) (סענסאציאנעלער ראמאן)

קאפיטעל צעהן

דאס געיעג

גלייך ווי ער האט זיך אינדערפריה אויפגעהויבען פון בעט, האט זיך האבקעוויטש אוועקגעאיילט אין זיין ביורא.

ער איז געווען אין כעס און אויפגערעגט:

אלע זיינע פלענער צו אויסכאפען מיטאמא! אלע ווארשאיער פערברעכער זענען הרוב געווארען.

פון אלע פאליציי־פאסטענס האט מען איהם נאכאנאנד געקלונגען און ראפארטירט, אז זיי האבען... נישט וואס צו ראפארטירען.

נישט־אכטענדיג אויף די שטארקע וואכען און פערפעסטיגטער שארפער אבסערוואציע, איז גאר נישט געלונגען צו ענטדעקען.

אפילו זיין גרעסטע האפענונג — די געשיקטע פליה־בריגאדע האט אפגענארט זיינע האפענונגען: אלע זיינע ארומזוכענישען האבען צו קיין שום רעזולטאט נישט געבראכט!

פּתי לפּיתי זענען אבער ענטדעקט געווארען די סודות פון וואלדמאנס לאבאראטאריום.

די עקספערטען, וואס האבען זיך אריינגעקלינגעלט אין די פערשידענע מאשינען דארטען, און וואס האבען דערביי געהערט א גאנצע נאכט האבען צוגעשטעלט א גענויעם ראפארט.

זיי האבען אנגעגעבען א דראט, וואס איז געווען איינגעארדענט צו עלעקטריזירען די כיה, און זיי האבען ענטדעקט דעם מעכאניזם, וואס האט געדינט צו ברענגען אין בעוועגונג די גילאטינע אויפ'ן פענסטער.

אויפ'ן פענסטער האט מען געפונען שפורען פון מענשליכע שריט, האט מען זיי פאטאגראפירט און אויסגעמאסטען.

פון די שריט האט מען געמאכט גיפסענע אפגוסען, און מ'האט פעסטגעשטעלט, אז דאס זענען געווען ליפאווסקי'ס שריט.

ווייטער האט מען זיך גארנישט נישט דערוואוסט.

פאליציי האט ארויסגערופען א רייה עקספערטען־עלעקטראטעכניקער, און בעאויפטראגט זיי צו פונאנדערקלייבען זיך אין דער געהיימניש פון'ם ראטען־פלאנטער.

האבען יענע זיך געבראכען די קעפ, און גאר נישט געקאנט פערשטעהן: די בעשטימונג פון די האזינע דראטען האט זיך קיינעם נישט געלייגט אויפ'ן שכל.

זיי זענען געווען פערבונדען מיט א דינאמא־מאשין, און האבען, ווייזט אויס, ווייטער פונקציאנירט, ווייל אויף דער מארמאר־פלאטע, וואס איז געלעגן אויפ'ן ארבייטס־טיש האבען זיך אלע ווילע אויפגעפלעמעלט קליינע רויטע לעמפעלעך.

דאס איז בסך הכל געווען אלץ, וואס די עלעקטראטעכניקער האבען געזעהן בפועל ממש!...

אבער צוליב וואס דאס אלץ איז געווען געמיסטערטיעט, און וואס פאר א שייכות דאס האט געהאט מיט'ן פערברעכען — דאס האבען זיי נישט געוואוסט.

וואלדמאנס צווייטער אויטאמאביל איז געפונען געווארען אויף דער גאס, אבער אויך דאס האט גאר צו גארנישט געפיהרט.

דער הויפט־לייטער פון אויספארשונגס־אמט האט גופא אומגעדולדיג געווארט אויף נייעס.

ווי נאר ער האט זיך אויפגעוועקט פון שלאף האט ער טעלעפאניש געפרעגט מיט האבקעוויטש'ען.

זיין בליק האט מיט פעררוס געבלאנזשעט אויף די פריהמארגען־צייטונגען, וואס זענען געלעגען פאר איהם.

— וואס הערט זיך עפעס, האבקעוויטש? — האט ער געפרעגט מיט א פערבאהאלטענער האפענונג.

— גארנישט! — האט ברוגז געענטפערט דער עלטסטער אינספעקטאר — וואלדמאן איז, ווי אין וואסער אריין. די גאנצע נאכט האבען געארבייט ספעציעלע פאליציי־פאסטענס, אבער כמעט זיי זענען אנגעקומען נעגאטיווע ראפארטען.

— די פאטרולען זוכען נאך?

— יא, זיי זוכען... אלע זענען קאנצענטרירט אויף לעשנער געגענד... איטליכע פאר שעה בייטען זיך די מענשען...

— און איהר האלט זיך נאך אלץ ביי אייער מיינונג?

— איך בין איבערצייגט ביים אלטען, אז פריהער אדער שפעטער וועלען מיר איהם כאפען... אויב אין משך פון טאג וועלען מיר נישט ענטדעקען קיין נייע שפורען, וועלען מיר ביינאכט מאכען רעוויזיעס אין גאנצען קווארטאל...

דער הויפט־לייטער האט זיך א ברום געטאן און געענטפערט:

— פונ'ם „שאטען" זענען נישט געווען קיין נייע מעלדונגען?

— קיין ווארט נישט. דעם אמת געזאגט, האב איך גערעכענט צו טרעפען ביי זיך אויפ'ן טיש די מעלדונג נומער 36.... א גאנצע נאכט האבען זיך מיר געחלומט פאסטקארטלעך פונ'ם „שאטען"...

— און טאנצמאן?

— עס איז דא א שטיקעל האפענונג... מיר האבען געקראגען עפיס אנ'אנווייז...

— פון מוסרים?

— יא, פון מוסרים... ס'איז דערהאלטען געווארען אנ'אנאנימער בריף... לויטן כתב ווייס איך פון וועמען ס'איז... עס ווערט אין איהם מיטגעטיילט, אז טאנצמאן איז ביינאכט געזעהן געווען אויף יערוזאלימער אלייען...

— מילא... אלץ בעסער ווי גארנישט! — האט זיך אפגערופען דער הויפט־לייטער — שיקט איהם זוכען. זאגט אן די מענשען, אז זיי זאלען היכף טעלעפאנירען, ווען מ'וועט איהם זעהן... אבער טשעפען זאל מען איהם נישט... מ'דארף נאר דערוויל אויף איהם בלויז אכטונג געבען!... אפשר וועט ער אונז פיהרען אויף א שפור... וואס רעכענט איהר נאך היינט צו טאן?

(פארזעצונג קומט)

Samochody Ciężarowe Szybkobieżne

Łódź—Warszawa Warszawa—Łódź

Ceny ściśle konkurencyjne

„SPEDHANDPOL"

PRZEDSIĘB. EKSPED.-PRZEWOZOWE **SALOMON GOLDKORN**

ŁÓDŹ, Piotrkowska 26, tel. 11647. Warszawa, Nalewki 13, tel. 209-07

Dr. ADAM GROSGLIK

Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און װענערישע קראַנקה
װענעריש און ליפּמאַרילאינטש
נעמט אָן פון 4—7 אין אָװנט

Dr. med.
W. EYCHNER

גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אָן פון 6—8 אָװענד

Dr. med.
LAJCHTER

צאָהן-כירורג
Chor. szczęk, dziąseł podniebienia, języka i t. p.

przeprowadził się na ZIELONĄ 9

Ip. front, tel. 149-66
od 1½–5 po poł.

Kino MIMOZA

ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאָלגענדע טעג!

„בײם קאַמין"

(Przy kominku)

מעכטיגע רוסישע דראַמע אין 12 אַקטען.

אין די הויפּט-ראָלען:

WIERA CHOŁODNAJA, MAKSIMOW, POLOŃSKI I RUNICZ.

צו דעם ראַזיגען בילד וועט אויספיהרען רוסישע ציגיינער-ראָמאַנסען אַ ספּעציעל אַנגאַזשירטער רוסישער כאָר.

קאָנקורענץ!

אין ערשטקלאַס דאַמען- און הערן-פריזיער-אַנשטאַלט

מ. קופּקאַ, פּאָלודניאָװאַ 12

װעגען די פּרייזען, צוליב'ן קריזיס, געװאָרען פערקלענערט:

הערן-סאַלאָן:		דאַמען-סאַלאָן:	
ראַזירען מיט קעלניש-װאַסער	40 גר.	שערען דאַמען	80 גר.
ראַזירען און שערען	1 זל.	שערען שילער	60 גר.
שערען	70 גר.	װאַסער-אָנדולאַציע	1.50 זל.
שערען אַ יונגעל	50 גר.	אייזען-אָנדולאַציע	1.— זל.
קאָפּ-װאַשען	50 גר.	קאָפּ-װאַשען מיט טרוקענען	1.— זל.
מאַסאַזש	50 גר.	מאַניקיור	70 גר.

פאַרבען דאַמען, בראָנען און האָר אין אַלע פאַרבען צו צוגענגליכע פּרייזען. ערשטקלאַסיגע באַדינונג!

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט- און װענערישע קראַנקהייטען, מענער-שװעכע, אַלע פאַרבען אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קװאַרץ-שטראַהלען

נעמט אָן פון 8–2 נ.מ. און פון 5–9 אָװ.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען.

ספּעציעל פאַר לונגען- און הארץ-קראַנקהייטען, נערװען-שטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אָן אין דערהיים פון 3—5 נאָכם.

DR. MED.
L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציעל-אַרצט פאַר נירן, בלאָז און הארן-קראַנקהייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 4–7 אָװענד.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41

ספּעציאַליטעט פאַר הויט-, װענערישע און מענער-שװעכע-קראַנקהייטען. היילונג מיט קװאַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל).

נעמט אָן פון 8–10 און פון 5–8 אָװענד.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַװאַדזקאַ 1.

נאָר פאַר װענערישע הויט-קראַנקה, און מענער-שװעכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערװען-קראַנקהייטען.

קװאַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.

—— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָװענד. ——

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

– בעזונדער װאַרטע-צימער פאַר פרויען. –

װיזיט 3 זל.

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון װאָלענע, האַלב-װאָלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאָלאָמיער, װי אויך טליתים קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספּערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית

צו בעקומען ביליגער װי איבעראַל, ביי

א. ח. ציטרינאָװסקי, קאַמיענאַ 1,

אין 2. טויער, פּאַרטער. קומט איבערצייגט אייך!

בעמערקונג: ס'װערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צום װאַשען.

לעכער מאַשינאָװע

װערען אָנגענומען אויסצוניהען צו ביליגע פּרייזען ביי

ג. נאָרדמאַן

29 צעגעלניאַנאַ 29

שפּאָרט געלד!

די גוט בעקאַנטע און לאַנג עקזיסטירענדע פּראַצאָװניע פון קראַװאַטען און בינדעס, עמפּפעהלט אַ רייכען אויסװאַהל פון פערשידענע בינדעס קראַװאַטען, און שלייפען. הערשקאָװיטש.

חאַלבאָרסקאַ 31.

דעטעקטאָרען אַמבעסטען אַמביליגסטען

צו בעקומען אין דער פירמע

RADIO-REICHER

Łódź, Piotrkowska 142,

telefon 115-57.

ביטשריפטען- און האַנדעלס-בעראַטונגס-ביור ערטיילט אַלערליי אינפאָרמאַציעס און פיהרט

אַ פערמיטלונגס-אָפּטיילונג

„OBRONA"

אינהאַבער: מאַקס בארנשטיין און קאָמפּ.

לאָדז, שענקעװיטשאַ 15

ערלעדיגט אַלערליי ביטעס אין געריכט, אַדמיניסטראַציע. סקאַרב און מיליטער-אינסטאַנצען.

בעמערקונג: ספּעציעלע װעקסעל- און שטײער-אָפּטײלונג, מיטאַרבײט פון ערשטקלאַסיגע טאַך-קרעפטען.

דער ביוראָ איז טעטיג פון 9 פריה ביז 7 אין אָװענד.

צאָהן-אַרצט
St. Gelberg

װאָינט יעצט

Zawadzka 14, tel. 108-33

נעהמט אָן פון 10–2 און פון 4–7.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָװסקי נאָז האַלז, אויערען קר.	10—11 2—5 7—6
ד"ר ראָזשאַנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין- אויגען-קראַנקהייטען פּאָלאַק	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן נערװען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצװייג קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר שפּיערני פרויען און געבורט-הילף	11½-1 5-6
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע-קראַנק.	4½-5½ זונ. 1—2
ד"ר װיינבערג אינ. הארץ לונגען	12—1, 6½—7½
ד"ר סמוזעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראָבמאַנטשיק צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס צאָהן-אַרצט	8—2

צאָהן-טעכנ. הײלונג, בעלײכטונגען, קראָנען, פּלאָמבען אא.װ.

ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געװאָרען

אַ רענטגען-אינסטיטוט

הײלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַלען, פאַר באַשטראַלונג און דורכלייכטונגען, קװאַרץ-לאַמפּ, דיאַטערמיע, עלעקטראָליזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.

אימפּפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג

װיזיט אין דער שטאָט.

ערצט.-קאָסמעטיש. גאַבינעט

פרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָװענד

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט.

זשעזשינער 11, טעלעפאָן 3763

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָװענד.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערען קר	3½—4½
ד"ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד"ר לובינש הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד"ר שפּירנעלד נערװען און גײסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהײטען	2—3
ד"ר שטערלאַװסקי פרויען- און געבורט-הילף	3½—4½

פסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען װי שטאַמלען א.א. װי פּאָקען-שטעכ'ן, קינסטליכע בערג-זון-באַשטראַלונג, אײנשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציע. אויך הײלונג חינוך און שטאָט. אין לעבעראַטאָריום װערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך מלעגמע און בלוט

אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געװאָרען

אַ רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאַזשינסקי מאַקסימאָפאַלסקאַ צאָהן-אַרצט 10—1 3—6
קינסטליכע צײהן, קראָנען, פּלאָמבען א. ש. װ.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאַג

די מעכאַנישע שלאָסעריי און שװייסעריי

פיהרט אויס זעמטליכע מאַשין-רעפּאַראַטורען, שװייסונגען, צופּאַסונג פון מאַשינען-טיילען מיט גאַראַנטיע און :—: געגען ביליגען פּרייז :—:

J. REDER, Łódź

11 קאָנסטאַנטינער 11 (רוג זאַכאָדניאַ)

פּריװאַט-װאוינונג: גדאַנסקאַ 20.

אַ שטוב מיט אַ קוך

מיט אַלע בעקװעמליכקײטען

זוניגע װאוינונג איז צו פערמיטען.

צו ערפאַהרען פּראַנציסקאַנער 30, ביים װירט.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאָלסטו נאָר קומען אין מיין רעכטסקאָנסולענטען-ביוראָ צו ה' מאַנעלאַ, פּיעטריקאָװער 17

(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79

װאו עס װערט פּינקטליך ערלעדיגט, געװיסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציװילע, סאַרנע, האַנדלאָװע, אַפּעלאַציעס, אַדװאָלאַניעס, סלאַװזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, װעגען דירות אין אויסלאַנד ראָזיעמטשי, װי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג

ד. מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט פּעטריקאָװער 17.

Dr. med.
B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

פּעטריקאָװער 10, טעל. 131-86

נעמט אָן פון 8–9½ פריה און פון 3–4½ נאָכמ.

Dr. med.
H. KRAUSKOPF

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 45, טעל. 113-47

נעמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָװענד.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָװינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטװאָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פּריװאַט אַנאָנסען יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען. אין טעקסט—40 ... 60— ... נאָכ'ן טעקסט—12 ... 18— ... אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 160 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ װאָרט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman